

การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มีนาคม 2541

ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมงานวิจัย ได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

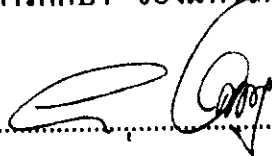
(อาจารย์ ดร. อาคม วัดโสง)

กรรมการ

(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

ภาควิชาอนุมัติให้งานวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาการบริหาร
การศึกษา วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

(นายอนันต์ ประศาสน์กุล)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิชาเอกการบริหารการศึกษา

วันที่ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยฉบับนี้ ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง ประธานกรรมการและอาจารย์สอนการวิจัย ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ กระตุ้นให้เร่งรีบทำงานวิจัย เสียสละเวลาตรวจทานงานวิจัยแต่ละบทด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนควบคุมการศึกษา ค้นคว้า งานงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการพิจารณาผลงานวิจัยฉบับนี้ ตลอดจนอาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ ดัดเตือนแนะนำ เพื่อให้ งานวิจัยเสร็จเรียบร้อยตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งบุคคลที่เอกสารการวิจัยได้อ้างอิงในแต่ละบทและในบรรณานุกรม ซึ่งผู้วิจัยใช้อ้างอิงทางวิชาการ

ขอขอบพระคุณ คุณณรงค์ หิตโกเมท ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หัวไทร คุณบัญชา พูนพั่ง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนวัดบางบุชา คุณวิรัตน์ อโณทัย ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้กรุณา เป็นที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแนะนำการใช้แบบสอบถามอันเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้กรุณานำ แบบสอบถามไปให้หาค่าความเชื่อมั่นกับผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนในสังกัด ซึ่ง ต้องขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้ตอบแบบสอบถามด้วย

ขอขอบพระคุณ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้ กรุณาอนุญาตให้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้ บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจน ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม งานงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตภาคพิเศษ รุ่น 15 วิชาเอกการบริหารการศึกษา ทุกคน ขอขอบคุณ คุณอุไร เรืองคิษฐ์ ซึ่งคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ

ส่วนดีที่พึงมี ขออุทิศแด่บุพการีและผู้มีอุปการะคุณทั้งหลาย

บรรลือ เรืองคิษฐ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	การบริหารการศึกษา.....	10
	การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	12
	การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา.....	13
	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษา.....	14
	การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.....	16
	การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.....	19
	การประชุมก่อนเปิดเรียน.....	20
	การประชุมนิเทศ.....	21
	การให้คำปรึกษาหารือ.....	23
	การอบรม.....	24
	การประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	25
	การสัมมนา.....	27
	การระดมความคิด.....	27
	การสาธิตการสอน.....	28
	การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ.....	29
	การสนทนาทางวิชาการ.....	31
	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน.....	32
	การศึกษาดูงาน.....	33

การสังเกตการสอนในชั้นเรียน.....	34
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	35
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ.....	36
การจัดนิทรรศการ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	50
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	50
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	51
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	88
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
สรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูล.....	90
การอภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	99
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	100
บรรณานุกรม.....	101

บทที่**หน้า**

ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ใน การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	116
ภาคผนวก ค ตาราง 11.....	133
ภาคผนวก ง บทคัดย่อ.....	142
ประวัติของผู้วิจัย.....	149

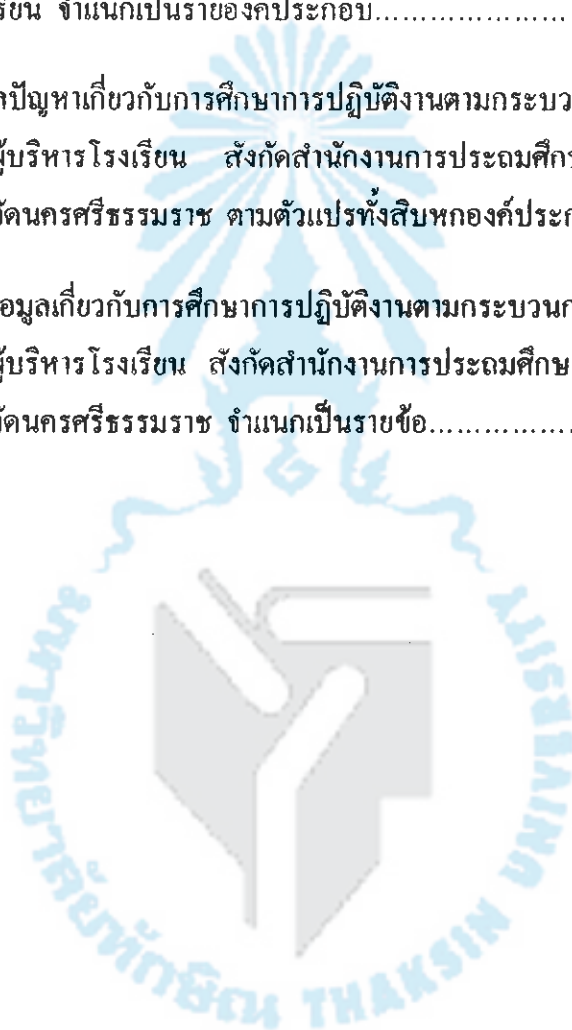
บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	49
2	รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์	58
3	แสดงจำนวนข้อมูลจำแนกตามตัวแปรที่ได้รับคืน.....	59
4	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ.....	60
5	เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ.....	62
6	เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน แยกตามสภาพ โรงเรียน จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ.....	64
7	เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน แยกตามขนาด โรงเรียน จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ.....	66
8	เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน แยกตามสภาพ โรงเรียน จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ.....	68

9	เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน แยกตามขนาด โรงเรียน จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ.....	70
10	ประมวลปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรทั้งสิบหกองค์ประกอบ.....	72
11	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกเป็นรายข้อ.....	134

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาคือพื้นฐานรองรับ การเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม จึงถือได้ว่า การศึกษามีความสำคัญยิ่งอันดับหนึ่งในกิจการของรัฐทั้งปวง (สมเดช มุงเมือง 2525 : 26) แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้จัดแบ่งระบบการศึกษาในระบบออกเป็นสี่ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12) ในบรรดาการจัดการศึกษาทุกระดับ การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษา ที่ถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรกและถือเป็น หัวใจสำคัญของการศึกษาของชาติ (สมิตา บุญวาศ 2525 : 66) เพราะเป็นการศึกษาที่จัดขึ้น เพื่อประชาชนทุกคนของประเทศ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน และสามารถลงสภาพออกนอกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย สามารถสร้างคนเป็นพลเมืองดีของประเทศ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสทปรการ 2532 : 1) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะเกิดผลสำเร็จจะต้องอาศัยกระบวนการสำคัญสามประการ คือกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 ก. : 120)ซึ่งกระบวนการสามประการ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกระบวนการนิเทศ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้งานพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ต้องการ และสอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานมีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น (อุทัย บุญประเสริฐ 2528 : 2) โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัด หรือดำเนินการให้มีขึ้นในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 ก. : บทนำ) เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนของครูมีคุณภาพครู มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ส่งผลให้ ความร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 ก. : 1) ถึงแม้ว่าในทางทฤษฎีจะยอมรับกันตลอดมาว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของ

การบริหารการศึกษา แต่ในทางภาคปฏิบัติผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่การนิเทศการศึกษาเท่าที่ควรทั้งนี้ยังมีความเข้าใจว่า การนิเทศการศึกษานั้นเป็นงานของศึกษานิเทศก์โดยตรง ความเข้าใจผิดพลาดดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้การนิเทศการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 28)

แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ได้ตระหนักในปัญหาคุณภาพการศึกษา โดยได้กำหนดนโยบาย มาตรการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ไว้เป็นภารกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะพัฒนาส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะเป็นการนิเทศของบุคลากรในโรงเรียนซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียน ย่อมทราบปัญหาของโรงเรียน และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ดีกว่าบุคคลภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2535 ข.: 9) การนิเทศภายในโรงเรียนจะส่งผลได้ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเข้าใจเทคนิค วิธีการ ตลอดจนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ที่ผ่านมาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ และเทคนิควิธีการในการนิเทศภายในน้อย ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ครู อาจารย์ในโรงเรียนขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในโรงเรียน อีกทั้งการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนยังไม่เป็นระบบที่ต่อเนื่อง ผู้บริหารมีภารกิจอื่น ๆ มาก จึงไม่มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศภายใน จึงมักมอบภาระเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้กับผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนหรือครูวิชาการ รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียน อีกทั้งในด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ยังขาด สื่อ คู่มือ เอกสาร และเครื่องมือ ในการดำเนินการ จะมีเพียงหลักการและทฤษฎีมอบให้ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียน ไม่สามารถนำหลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้ ผู้บริหารโรงเรียนระดับสูงยังขาดการสนับสนุน และช่วยเหลือ จึงทำให้การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขาดขั้นตอน และกระบวนการที่เป็นไปในทางเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 ข : 10) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนิ ยิ่งวัฒนา (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียน การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อ และเครื่องมือไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเพียงการตรวจสอบหลักฐานการปฏิบัติงานของครู และขาดการนำข้อมูลจากการประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษายังปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

จึงทำให้การพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนด กระบวนการนิเทศภายในห้าขั้นตอนได้แก่ การศึกษา
สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและ
เครื่องมือนิเทศ การปฏิบัติงานนิเทศภายในและการประเมินผลและรายงานผล (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 : 8) และได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการสนองนโยบายมีสามขั้นตอนคือ ประการแรก
สนองนโยบาย รับทราบนโยบายในที่ประชุมประจำเดือนผู้บริหารโรงเรียนและเป็นหนังสือราชการ
ประการที่สองการติดตามสนับสนุนการจัดการนิเทศภายใน โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้ติดตามนิเทศให้ความรู้และจัดอบรมครู ประการที่สาม
การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้มีการประชุมชี้แจงและส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ
เอกสาร/บทความทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการและสังเกต
การสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2535 ก : 10)

เมื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้
บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ซึ่งการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการตามความ
เข้าใจและแนวคิดของผู้บริหารแต่ละโรง จากการศึกษาดูเอกสาร คู่มือ ทำให้มีการปฏิบัติตาม
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างหลากหลาย ในช่วงปี 2530 - 2535 พบว่ามีปัญหาซึ่งเป็น
ผลให้การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ 2535 ข : 5) ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุมาจากองค์
ประกอบต่อไปนี้ คือ ในการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน
ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้จัดให้มีการจัดทำแผนงานโครงการ การกำหนดปฏิทินที่แน่ชัด ตลอดจน
การเตรียมเอกสารคู่มือในการดำเนินการมีไม่พร้อม ที่ครู อาจารย์จะได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อจะได้เข้าใจ
และนำข้อสรุปที่ได้จากการประชุมไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป และ
ในที่ประชุม ครู อาจารย์ ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เป็นเพียงการแจ้งเพื่อทราบเท่านั้น
(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 2535 ก: 19 - 20) ในด้านการสังเกตการสอน
ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หรือครูวิชาการ พบว่า ครู อาจารย์ ไม่ยอมรับผู้ที่มา
สังเกตการสอน มองว่าเป็นการตรวจสอบ และเครื่องมือในการสังเกตการสอนที่นำมาใช้ ไม่ได้นำ
ผลจากการสังเกตการสอนมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียน

การสอนของผู้สอนได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 2535 ข : 22) สำหรับ การศึกษาจากเอกสาร ตำราและแหล่งวิทยาการ พบว่าเอกสารและตำราไม่เพียงพอครบทุก กลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ ขาดระบบการจัดเก็บเอกสารตำรา และแหล่งศึกษาค้นคว้า ทำให้ครู อาจารย์ขาดแรงจูงใจในการใช้เอกสารและตำรา (สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 2535 ก : 25) ด้านการดำเนินการของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นคู่มือให้ครู อาจารย์ได้ศึกษา ในการดำเนินการนั้น สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ โดยให้โรงเรียนประถมศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน ครู อาจารย์ในโรงเรียนเป็นกรรมการ และครูวิชาการโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ ร่วมมือศึกษาคู่มือ และจัดให้มีการประชุมชี้แจงแก่ครู อาจารย์ในโรงเรียน ตามขั้นตอนที่ได้ระบุในคู่มือ และนำไปปฏิบัติภายใต้สืบทอด องค์ประกอบ โดยเน้นการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสู่ภาคปฏิบัติ (สำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 : 35 - 60) ซึ่งเชื่อว่าหากสามารถพัฒนา คุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปาก พนัง โดยนำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวมาปฏิบัติตามขั้นตอนที่กล่าวแล้ว จะทำให้การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัด นครราชสีมา จะมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีบทบาทและมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการนิเทศ การศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ซึ่งเห็นว่าการศึกษาการปฏิบัติงานตาม กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จะเป็นส่วนช่วยในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษาในสืบทอดองค์ประกอบ คือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุม เชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทาง วิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ (สำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 : 35 - 60) เพราะในการศึกษาผล ปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนภายใต้สืบทอดองค์ประกอบ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ในโรงเรียน สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตาม

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประการสำคัญ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1.เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู วิชาการโรงเรียน
- 2.เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน
- 3.เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพและขนาดแตกต่างกัน
- 4.เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพและขนาดแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้ามีความสำคัญดังนี้

- 1.ผู้บริหารโรงเรียนครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาได้นำผลการศึกษา นี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผู้รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาทุกระดับได้นำผลไปปรับปรุงใช้ในการพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหา วางแผนและปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การค้นคว้าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายในสัปดาห์ที่ประกอบ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 ค : 84) กำหนดไว้ คือ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาคูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534 : 35 - 60)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2540 ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 73 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้จำนวน 59 คน แล้วสุ่มตามระดับชั้น (stratified sampling) ตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางสุ่ม

2.2 ครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2540 จำนวน 73 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้จำนวน 59 คน

แล้วสุ่มตามระดับชั้น (stratified sampling) ตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางสุ่ม

8. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.1.1 สภาพของโรงเรียน แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ โรงเรียนก้นคัน และโรงเรียนไม่ก้นคัน

3.1.1.2 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติ แบ่งเป็นสองกลุ่มคือ ขนาดโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้องเรียน และขนาดโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป

3.1.2 ครูวิชาการ โรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.2.1 สภาพของโรงเรียน แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ โรงเรียนก้นคัน และโรงเรียนไม่ก้นคัน

3.1.2.2 ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ขนาดโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้องเรียน และขนาดโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้เครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ตามขอบข่ายงานสิบหกองค์ประกอบ คือ

3.2.1 การประชุมก่อนเปิดเรียน

3.2.2 การประชุมพิเศษ

3.2.3 การให้คำปรึกษาแนะนำ

3.2.4 การอบรม

3.2.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2.6 การสัมมนา

3.2.7 การระดมความคิด

3.2.8 การสาธิตการสอน

3.2.9 การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

- 3.2.10 การสนทนาทางวิชาการ
- 3.2.11 การเขียนนิเทศชั้นเรียน
- 3.2.12 การศึกษาดูงาน
- 3.2.13 การสังเกตการสอน
- 3.2.14 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 3.2.15 การเขียนเอกสาร/ บทความทางวิชาการ
- 3.2.16 การจัดนิทรรศการ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและ
ครูวิชาการโรงเรียน แตกต่างกัน
2. การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มี
สภาพและขนาดต่างกัน แตกต่างกัน
3. การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน
ที่มีสภาพและขนาดต่างกัน แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานตามหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
เกี่ยวกับการนิเทศภายใน
2. การนิเทศภายใน หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารตลอดจนครูอาจารย์ภายในโรงเรียน
ร่วมกันจัดขึ้น เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
3. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการนิเทศการศึกษา ตามที่สำนัก
งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ ซึ่งมีสิบหกขั้นตอน คือ การประชุมก่อน

เปิดเรียน การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ

4. ครูวิชาการโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก โรงเรียน ให้ปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการโรงเรียน

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาในตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

6. โรงเรียนก้นดาร์ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสภาพพื้นที่ก้นดาร์ ตามประกาศของกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 2 มีนาคม 2535

7. โรงเรียนไม่ก้นดาร์ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่กระทรวงการคลังไม่ได้กำหนดเป็นโรงเรียนก้นดาร์

8. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช หมายถึง หน่วยงานราชการทางการศึกษา ที่มีฐานะเป็นแผนก ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับ ประถมศึกษาภายในอำเภอปากพนัง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึง การบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร การศึกษากับการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและในต่างประเทศ และบทวิพากษ์วิจารณ์การนิเทศภายใน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

การบริหารการศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ในที่ต่าง ๆ กันหลายแห่ง ที่น่าจะนำมาพิจารณาศึกษาให้เข้าใจ มีดังนี้

กู๊ด (Good. 1959 : 193) นิยามว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อดำเนินงานของโรงเรียนด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านธุรการด้วย ให้บังเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

แคมป์เบลล์ และคนอื่น ๆ (Campbell and Others. 1977 : 22) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อให้คำว่าการศึกษามีบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง และผู้ที่จัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาก็คือ ผู้บริหารการศึกษา

ภิญโญ สาร (2514 : 12) ให้ความเห็นว่า การบริหารการศึกษา คือกิจกรรม ต่าง ๆ บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิก ของสังคมทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรมทั้งในด้านการสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการ

ต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน สมบูรณ์ พรธนาภพ (2521 : 9) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา(educational administration) คือ การดำเนินการต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ และเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เขาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523 : 3) บันทึกไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา โดยใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อพัฒนา บุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

นิพนธ์ กินววงศ์ (2523 : 12) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเราเรียกว่า ผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม การดำเนินการต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามระบบที่สังคมกำหนดไว้

เมธี ปิณฑนันทน์ (2525 : 2) เขียนไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการ เพื่อให้บริการด้านการปกครอง การเรียนการสอน และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพตามจุดหมายที่วางไว้

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้ได้ค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

หวน หินรุพันธ์ (2528 : 6) บันทึกไว้ว่า การบริหารการศึกษา คือการดำเนินการ ของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2529 : 8) ให้ความเห็นว่า การบริหารการศึกษาคควร จะหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมดำเนินการ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ คุณธรรม และค่านิยม

จึงพอสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2525 : 77) และ ภิญโญ สาร (2526 : 436) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ คือ กิจกรรมทุกชนิดที่จัดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดภายในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของเด็ก

จากที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่จัดขึ้นในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับขอบข่ายและภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติงานวิชาการได้มี นักการศึกษา นักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษา ได้ให้แนวคิดไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ชำระ บัวศรี (2506 : 44 - 53) ได้ระบุถึงหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิบัติงาน วิชาการไว้ดังนี้คือ การจัดหลักสูตร การวางแผน การเรียนการสอน การวัดผล การจัดการเรียน และการเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน ส่วน สมิตร์ คุณากร และคนอื่น ๆ (2519 : 41) ได้บันทึกไว้ว่า ครูใหญ่ต้องปฏิบัติงานวิชาการต่อไปนี้ คือ งานด้านหลักสูตรและการสอน งานปรับปรุงทาง วิชาการ งานบริการ และงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับ บันลือ พุกกะวัน (2522 : 155 156) ได้จำแนกการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้อย่างละเอียดไว้แปดประการ คือ การรับเด็กเข้าเรียน การจัดครูประจำชั้นประจำวิชา การจัดการเรียน การจัดการบริการในด้านวัสดุ หลักสูตร เช่น โครงการสอนแผนการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีการวัดผล สมุดประจำตัว บัญชีเรียกชื่อ และสมุดประจำชั้น การเตรียมงานก่อนเปิดภาคเรียน การจัดการบริการห้องสมุด ตำราเรียน หนังสืออ้างอิงทั้งของครูและนักเรียน การจัดการบริการสำหรับวัสดุอุปกรณ์การสอน ให้ครูสามารถใช้ได้สะดวก การจัดโครงการวัดผลการศึกษาไว้ตลอดปี

ส่วน นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523 : 68 - 69) เห็นว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนควรครอบคลุมงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน งานด้านปรับปรุงการเรียน

การสอน และงานด้านวัดผลและประเมินผลการเรียน ส่วน หวน พินธุพันธ์ (2525 : 10 - 17) ย้ำว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนควรครอบคลุมการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครูประจำการ การเผยแพร่วิชาการ การวัดผลการศึกษา การวิจัยค้นคว้า การประเมินมาตรฐานโรงเรียนเพื่อปรับปรุงโรงเรียน การตรวจเยี่ยมและการนิเทศการสอน สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ก : 16 - 17) ได้กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการดังต่อไปนี้คือ งานด้านหลักสูตร งานด้านการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน งานส่งเสริมการสอนงานประชุมอบรมทางวิชาการ

จากแนวความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิชาการซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเห็นว่าส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันและสอดคล้องกันที่แตกต่างกันบ้างเฉพาะในส่วนรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น สำหรับหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาชาตินั้น ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตามขอบข่ายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษา

เป็นที่ยอมรับกันว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา เป็นงานที่ส่งเสริมการบริหารให้ประสบผลสำเร็จ แต่ผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะละเลย ไม่ให้ ความสำคัญของงานนิเทศการศึกษา เข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานของศึกษานิเทศก์ ความเข้าใจผิดพลาดเช่นนั้นทำให้การนิเทศการศึกษาในประเทศไม่ค่อยพัฒนาเท่าที่ควร แต่ถ้าหากผู้บริหารมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแล้ว สามารถปฏิบัติให้งานทั้งสองมีความประสานสัมพันธ์กัน งานนิเทศการศึกษาก็จะมีความก้าวหน้าขึ้น และยังจะส่งผลให้งานบริหารเป็นไปด้วยความราบรื่นยิ่งขึ้น ได้มีนักการศึกษาให้ทัศนะไว้ดังนี้

ปิญญู สาร (2514 : 12) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามุ่งที่คุณภาพและประสิทธิภาพของผู้เรียน แต่ผลผลิตที่ได้หากดำเนินการเพียงกระบวนการบริหารด้านเดียว อาจจะ

ไม่ราบรื่น เพราะกระบวนการบริหารกับกระบวนการนิเทศการศึกษามีลักษณะที่สนับสนุน ซึ่งกันและกัน จึงควรดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน

สเปียร์ส (วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. 2523 : 94 ; อ้างอิง มาจาก Spears. 1967 : 60 - 61) ได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาและ การนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารมีหน้าที่จัดเตรียม (setting up) ฝ่ายนิเทศมีหน้าที่นำไปปฏิบัติ (carring out)
2. ฝ่ายบริหารมีอำนาจสั่งการ (authority) ฝ่ายนิเทศมีหน้าที่บริการ (service)
3. ฝ่ายบริหารควบคุมงานทั้งหมด (the whole) ฝ่ายนิเทศเป็นเพียงส่วนหนึ่ง ของงานทั้งหมดเท่านั้น (the part)
4. ฝ่ายบริหารดำเนินงานเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยทางอ้อม ฝ่ายนิเทศ ดำเนินงานเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรง
5. ฝ่ายบริหารจะแยกออกจากฝ่ายนิเทศไม่ได้ และฝ่ายนิเทศก็จะแยกออกจาก ฝ่ายบริหารไม่ได้เช่นกัน

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิจการวัฒน์ (2528 : 18) ได้พิจารณางานนิเทศจาก ทิศนะของฝ่ายบริหารว่า งานนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการบริหาร ที่ช่วยให้การดำเนินงานในความรับผิดชอบทางด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารประสบความสำเร็จ บรรลุมาตรฐานและมีคุณภาพสูง เป็นเรื่องของการบริการและการติดตามควบคุมงานเพื่อให้ได้ผลงานที่ต้องการ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูงเป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีดำเนินงานที่กำหนดไว้ โดยแนวความคิดและวิธีการในการติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลงานตามที่กำหนดไว้ ได้วิวัฒนาการจากการติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมโดยตรง ไปสู่การกระจายงานและติดตาม โดยผู้ที่ถูกติดตามช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุนจากผู้บริหารหรือจากระบบและวิธีการที่กำหนดขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่ตนรับผิดชอบจนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูง

สังค อุทรานันท์ (2529 : 31 - 32) อธิบายว่า การบริหารการศึกษากับการ นิเทศการศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก เพราะต่างก็มุ่งหวังที่คุณภาพของการศึกษาเช่นเดียวกัน แม้ว่าวิธีดำเนินงานให้ได้มาซึ่งผลงานนั้นจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษามักจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการอำนวยความสะดวก โดยทั่ว ๆ ไป แต่การนิเทศการศึกษามุ่งเน้นที่คุณภาพการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้การบริหารการศึกษามุ่งเน้นผลผลิต

โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ ผู้ปฏิบัติงาน แต่การนิเทศการศึกษานั้นถือว่าการได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตนั้นจะมาจากการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 12 - 13) ได้สรุปว่า การให้ ได้มาซึ่งผลผลิตทางการศึกษานั้น หากดำเนินการโดยกระบวนการบริหารแต่เพียง อย่างเดียวจะ ได้ผลผลิตและผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานหลายลักษณะอาจจะได้ผลดีหรือไม่ดีก็ได้ แต่ถ้าหาก ดำเนินการโดยผ่านกระบวนการนิเทศแล้ว ผลผลิตและผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานจะเกิดขึ้นใน ทางที่ดีเท่านั้น ดังนั้น พอสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์ กัน เป็นอย่างมาก ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน มีการประสานสัมพันธ์กัน สนับสนุนซึ่ง กันและกัน จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในระบบการศึกษา ปัจจุบัน เนื่องจากการนิเทศการศึกษาจะส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของครู ครูมีขวัญกำลังใจใน การทำงาน ช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและประเมินผลงานโรงเรียน เพราะความก้าวหน้าทาง วิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งการนิเทศภายในเป็นการนิเทศจากศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการ ศึกษาในระดับต่างๆ ส่วนการนิเทศภายใน คือการนิเทศที่ โรงเรียนดำเนินการเอง โดยผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียน (ชาวี มณีศรี, 2524 : 30) เชื่อกันว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อปรับ บักรเรียนการสอนที่ได้ผลแท้จริงจะต้องเป็นการนิเทศภายในโรงเรียนเอง การบริหารโรงเรียน ประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กล่าวว่า การนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ครูมีขวัญกำลังใจในการทำ งาน ร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 ข : 88) การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูในโรงเรียน (สำนัก งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 ข : 5)

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามแนวคิดของแต่ละบุคคล ที่นำศึกษามีดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กล่าวว่า เป็นการร่วมมือภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 ข : 3) เป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของ ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อให้ได้มาถึงสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 15) แต่ เฉลิมศักดิ์ อุ่นอกพันธ์ (2533 : 10) สรุปว่าการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาหารือ เพื่อช่วยให้ครูพัฒนาความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมการสอนได้ด้วยตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยส่วนรวม ส่วน อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 32) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการทำงานร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ที่ดำเนินการทำงานเป็นกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองจุดหมายที่แท้จริง ทำให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูง มีการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคนให้มีความพึงพอใจตลอดจนมั่นใจในการทำงาน

จากการให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปได้สี่ประการที่เกี่ยวข้องคือ ประการแรก เป็นกระบวนการที่ร่วมมือกันทำงานของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูทุกคนภายในโรงเรียน ประการที่สอง เป็นความพยายามของผู้บริหาร ที่จะส่งเสริมปรับปรุงให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ประการที่สาม เป็นการสร้างขวัญ และกำลังใจ ความพึงพอใจ และความมั่นใจในการทำงาน ซึ่งสามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ประการสุดท้าย เพื่อให้นักเรียนเป็นเด็กดีมีคุณธรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการนิเทศการศึกษา จากภายนอกนั้นมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย เช่น ขาดแคลนบุคลากร งบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความมุ่งหมายการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่น่าสนใจคือ ชารี มณีศรี (2524 : 6) ได้กล่าว เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจปัญหาของเด็กที่กำลังสอนอยู่ได้อย่างชัดเจนในพฤติกรรม การจัดโปรแกรมวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ทำให้ทราบการประเมินผลการเรียนของนักเรียนและช่วยครูในด้านให้เข้าใจจุดประสงค์ของการศึกษาปรัชญาของโรงเรียน มีลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตาม ทำให้ครูได้พัฒนาการเรียน สร้างขวัญกำลังใจ มีความสามัคคีน้ำหนึ่งใจเดียวกันภูมิใจในวิชาชีพ มีความรู้สึก

ปลอดภัยในการทำงาน ป้องกันการถูกตำหนิและการกล่าวโทษส่วนผู้บริหาร โรงเรียนจะได้สำรวจและค้นคว้าความสามารถพิเศษของครูแต่ละคน จะได้มอบหมายงานให้ได้เหมาะสมตามความสามารถและความถนัดของครูแต่ละคน เป็นการเสริมพิเศษครูได้พัฒนาอีก ๆ ขึ้นไป ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 ก : 3) ให้ทัศนะว่า เพื่อต้องการพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงาน และได้นำหลักการนิเทศการศึกษาและกระบวนการนิเทศมาประยุกต์ใช้ ก่อให้เกิดความสัมพันธอันดีในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีขวัญกำลังใจ มั่นใจ ภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสามารถประเมินผลของผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกันในการวางแผนไว้

จากแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปว่าเป็นการดำเนินงานมุ่งที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุง ส่งเสริม ให้ครูพัฒนาตนเองในด้านปรับปรุงการเรียนการสอน สามารถช่วยเหลือตนเองได้

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง มีนักการศึกษาและหน่วยงานได้ให้ทัศนะไว้ที่น่าสนใจคือ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 ก : 15) ความจำเป็นต้องการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะว่าจำนวนของศึกษานิเทศก์มีจำกัด สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน ประกอบกับบุคลากรในโรงเรียนปัจจุบันมีศักยภาพสูง สามารถกระตุ้นให้ครูได้ใช้ศักยภาพเหล่านั้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือภายในโรงเรียนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการพัฒนางาน ส่วน กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41 - 42) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา เป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนได้พัฒนาวิธีการสอน สามารถกระตุ้นนำทางความคิดใหม่ ๆ ได้ข้อมูลมาจำแนกคุณภาพของครู จะได้จัดการอบรมโดยการ กระทำต่อเนื่องกันไป เพราะครูจบจากสถาบันฝึกหัดครูมานาน วิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ครูได้ปรับตัวทันต่อความเปลี่ยนแปลง วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2524 : 67) เพราะว่าการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมคุณภาพในด้านการเรียนการสอนโดยเฉพาะเพราะถ้าไม่มีการนิเทศภายในโรงเรียนทำให้ครูอาจนำวิธีการสอนที่ผิดจากคนอื่นนำมาสอนได้

กล่าวโดยสรุป การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีความจำเป็น เนื่องจากโรงเรียนแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันในปัญหาความต้องการบุคลากร การที่จะหวังพึ่ง ศึกษานิเทศก์ซึ่งมีจำนวนจำกัดไปทำการนิเทศอย่างทั่วถึงและรวดเร็วทำได้ยาก แต่การทำงาน ร่วมกันช่วยเหลือกัน

การนิเทศภายในการพาไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องมี การวางแผนไว้ล่วงหน้าจึงจะได้ผลดี

จากที่กล่าวมา การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้มีผู้ให้ทัศนะเป็นที่น่าสังเกตว่า วิธีการนิเทศภายในของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้นั้น สามารถปฏิบัติได้เหมาะสมกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา ภายใต้สื่อบทองค์ประกอบคือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การประชุมก่อนเปิดเรียน

การประชุม เป็นการพัฒนาบุคลากร และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ หรือจัดให้มีขึ้นเมื่อมีปัญหาอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเมื่อต้องการเตรียมงานใด ๆ ที่คณะครูต้องร่วมมือกัน การประชุมเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียนเป็นการประชุมครูทั้งหมด เพื่อเตรียมการ ด้านต่าง ๆ ก่อนเปิดภาคเรียน ให้ครูสามารถทำการสอนได้ทันที่ในวันเปิดวันแรก ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2533 : 16) ได้เสนอว่า หัวข้อประชุมอย่างน้อยควรครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

1. การประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปี หรือตลอดภาคเรียนที่ผ่านมา
2. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานในรอบปี/ภาคเรียนที่แล้วมา
3. แผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการต่อไป
4. การเตรียมการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน
5. การจัดครูเข้าชั้น
6. งานเร่งด่วนที่ต้องจัดทำ

ไม่ว่าการประชุมจะใช้รูปแบบใด หรือการประชุมเกี่ยวกับเรื่องอะไรก็ตามจะเกิดผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการประชุมนั้นเป็นการประชุมที่ดี ยึดหลักการ ทั้งผู้พูด ผู้ฟัง

และมีเนื้อหาสาระ วิจิตร ศรีสอ้าน ได้เสนอแนะลักษณะการประชุมที่ดีไว้อย่างน่าสนใจ
10 ประการ ดังนี้

1. การประชุมที่ดี คือ การจัดให้มีประสบการณ์ร่วมกัน
2. การประชุมที่ดี คือ การจัดให้มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหา
3. สมาชิกทุกคนทราบวัตถุประสงค์ของการประชุม
4. มีการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม
5. สมาชิกมีทักษะที่ดีต่อปัญหา ข้อเท็จจริง
6. สมาชิกต้องใช้ความคิดในการแก้ปัญหา
7. ต้องมีผู้นำที่ดี
8. ต้องมีการฟังที่ดี
9. ต้องมีการพูดที่ดี
10. ทุกคนต้องมีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการประชุมให้บรรลุเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 37 - 38) ได้ให้ความหมายการประชุมก่อนเปิดเรียน หมายถึง การนัดหมายบุคลากรในโรงเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน มาร่วมประชุมปรึกษาหารือ ชี้แจง สั่งการหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อเตรียมการด้านต่าง ๆ และปรับความคิดเห็นของบุคลากรให้ได้ข้อสรุปในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งสามารถทำการสอนได้ทันทีในวันเปิดเรียน

การประชุมพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 39) ได้กล่าวว่าครูที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่หรือย้ายเข้ามาใหม่ เมื่อมาอยู่ในสถานการณ์แวดล้อมใหม่ทั้งคนและสถานที่ย่อมลำบากใจและหนักใจในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ เพื่อแก้ปัญหานี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรเชิญครูคนนั้นมาสนทนาปราศรัยอย่างเป็นกันเอง เชิญผู้ร่วมงานคนอื่นมาร่วมด้วย อาจรับประทานอาหารร่วมกัน นอกจากนี้ หัวหน้างาน หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ก็มีมีส่วนในการช่วยให้ครูใหม่ได้คุ้นเคยกัน เป็นโอกาสที่ดีที่ครูจะได้รู้แนวคิด และวิธีปฏิบัติงานวันต่อไป ผู้บริหารโรงเรียนอาจเชิญครูใหม่ให้ไปศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอาคารสถานที่ต่าง ๆ ทำความเข้าใจกับกฎ ระเบียบ ข้อตกลงต่าง ๆ ของโรงเรียน เมื่อได้สนทนากันพอสมควรแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอาจช่วยให้

บุคคล บางเรื่องปล่อยให้ตัดสินใจเอง แต่บางเรื่องช่วยชี้แนะแนวทางให้ วชิร ทรัพย์มี (2520 : 73) กล่าวว่า หลักการให้คำปรึกษาหารือนั้น เป็นการให้คำปรึกษาอย่างมีกระบวนการ ผู้รับรู้เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การให้คำปรึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับบริการรู้จักตนเองจะได้ปรับปรุงและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักว่า ผู้รับบริการมีสิทธิและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ประการสุดท้าย ผู้ให้คำปรึกษายึดหลัก ผู้รับบริการแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ก : 92) ได้เสนอแนะ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหารือว่า เป็นกลไกวิธีการนิเทศภายในอีกอย่างหนึ่งที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ ปัญหาการให้คำปรึกษาหารือจะแบ่งเป็นส่วนตัวหรือปัญหาการเรียนการสอนโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องให้คำปรึกษาหารือสองส่วน เพื่อให้เกิดสัมพันธอันดีต่อกัน เป็นการสร้างบรรยากาศ ขวัญกำลังใจให้แก่ครู ลักษณะการให้คำปรึกษาหารืออาจทำสามลักษณะ คือ ทางตรง บอกวิธีแก้ปัญหามาโดยตรง ให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูล ช่วยให้ ครูวิเคราะห์ปัญหาด้วยตัวเองหรือใช้ผสมไปทั้งสองลักษณะ สรุป วิธีการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยการให้คำปรึกษาหารือ ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องให้คำปรึกษาหารือ เป็นบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพราะเป็นการสร้างสัมพันธภาพ และความเข้าใจอันดีต่อกัน ก่อให้เกิดความใกล้ชิดมากขึ้น ส่งผลให้เกิดแนวร่วมขึ้นในโรงเรียนอันเป็นหนทางนำไปสู่การแก้ปัญหาร่วมกัน

การอบรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 41) กล่าวว่า การอบรม คือ กระบวนการที่ได้จัดระเบียบแล้ว ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติของบุคคลให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

การจัดอบรมถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้นิเทศภายในที่จะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและความชัดเจนของครูในโอกาสที่รับงานใหม่ หรือขณะที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน การอบรมที่อาจจัดขึ้นในโรงเรียนเช่น การฝึกอบรมครูประจำการ (in-service training) การปฐมนิเทศครูใหม่ หากจัดให้เหมาะสมแล้วก็จะเป็กิจกรรมการนิเทศภายในที่ใช้ได้ผลมาก เพราะการอบรมแต่ละครั้งมีประโยชน์ด้านการถ่ายทอด

การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปรายเป็นคณะ การประชุมแบบซินคิเคต การประชุมแบบกึ่งสัมมนา การประชุมแบบจำลอง การประชุมระดมสมอง การประชุมแบบมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ปัญหาการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงคุณภาพที่ต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 ก : 38)

สำหรับรูปแบบของการประชุม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 ก : 85) ได้กำหนดรูปแบบการประชุมที่มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะเลือกใช้แบบใดอยู่ที่ความเหมาะสม จำนวนครู สภาพของโรงเรียน ซึ่งการประชุมที่ดีต้องจัดอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า รูปแบบที่ใช้ทั่วไปคือการประชุมสัมมนา จัดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอผลงานที่ดำเนินงานไปแล้วของผู้ปฏิบัติ เช่น ประชุมสัมมนาครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อหาการแก้ไขปัญหาร่วมกัน การประชุมเชิงปฏิบัติการเน้นให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิชาการ สร้างงานร่วมกัน เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำแผนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การประชุมอภิปรายกลุ่ม เป็นวิธีการประชุมวิธีหนึ่งเพื่อร่วมกันอภิปรายประเด็นวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างเกณฑ์ร่วมกัน เช่น การประชุมกำหนดวิธีฝึกร้องเพลงชาติ การประชุม อภิปรายซักถามเป็นการอภิปรายซักถามหลังจากการบรรยายหรืออภิปรายของวิทยากร เป็นการซักถามสมาชิกเป็นการประชุมอย่างเสรี การประชุมแบบระดมความคิด เป็นการร่วมประชุมระดมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนเสนอความคิดเห็นอย่างเสรีโดยไม่คำนึงว่าจะปฏิบัติได้หรือไม่ แล้วจึงร่วมกันพิจารณาถึงความเป็นไปได้อีกครั้งหนึ่ง โดยขอความคิดเห็นแนวทางจากสมาชิก ประการสุดท้าย การประชุมแบบบรรยาย เป็นการเสนอเนื้อหาสาระ ความรู้ ข่าวสาร แนวคิด ทักษะคติต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์จะให้สมาชิกเข้าใจ รับรู้ ยอมรับในเรื่องราวต่าง ๆ มีลักษณะเป็นทางการ โดยรับฟังทางเดียว เพื่อประหยัดเวลาและงบประมาณ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประชุมมีประโยชน์อย่างยิ่งในการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการประชุมเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง การประชุม ควรดำเนินไปตามขั้นตอน และนำผลการประชุมไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

การสัมมนา

การสัมมนาเป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจร่วมกัน เพื่อสรุปข้อคิดเห็นและหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 44) สำหรับวิธีการสัมมนา มีวิธีดำเนินการโดยสรุปดังนี้ คือ ผู้เข้าสัมมนาลือเลือกหัวข้อย่อยจากหัวข้อใหญ่ของการสัมมนา เพื่อทำการศึกษาค้นคว้า วิจัยจาก เอกสาร หรือโดยวิธีการอื่น ๆ และจัดเตรียมสิ่งที่ค้นคว้านั้นให้เรียบร้อยก่อนเริ่มการสัมมนา เมื่อเริ่มสัมมนา ผู้เข้าสัมมนาจะนำสิ่งที่จัดเตรียมไว้เสนอต่อที่ประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในเรื่องที่แต่ละคนเสนอมา สมาชิกแต่ละคนจะมีส่วนร่วมในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น ให้ความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ข้อเท็จจริง และพยายามให้ได้ผลสรุปภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำผลที่ได้จากการสัมมนานี้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง (ธีรวิทย์ ประทุมทรัพย์. 2533 : 27)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 44 - 45) ได้กำหนดแนวทางในการสัมมนาตามขั้นตอนดังนี้

1. คัดเลือกหัวข้อสัมมนาให้ตรงกับความสนใจและความต้องการของคณะครู
2. เชิญวิทยากร หรือผู้นำเสนอมาให้แนวคิดต่อผู้เข้าสัมมนา
3. เตรียมสถานที่ เครื่องใช้ เอกสาร
4. ดำเนินการสัมมนา
5. สรุปผลจากการสัมมนา
6. เลือกข้อเสนอที่ได้รับจากการสัมมนาไปปฏิบัติ
7. ประเมินผลการสัมมนาและผลการปฏิบัติงานหลังสัมมนา

การระดมความคิด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 45) ได้ให้ความหมาย ของการระดมความคิดไว้ว่า เป็นการประชุมเพื่อรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา และ ข้อมูลใหม่ ๆ จากสมาชิกที่ประชุม โดยได้เสนอขั้นตอนในการระดมความคิดไว้ดังนี้

1. ประธานหรือผู้ดำเนินการต้องสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง
2. ผู้ดำเนินการเสนอประเด็นพิจารณาให้สมาชิกทราบ

3. ให้สมาชิกเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม
4. รวบรวม จัดกลุ่มคำตอบหรือข้อคิดเห็นเป็นกลุ่ม ๆ
5. นำข้อเสนอหรือคำตอบไปใช้ตามต้องการ

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2533 : 36 - 37) ได้กล่าวไว้ว่า การระดมความคิด เป็นเทคนิคที่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนจัดให้แก่คณะครู เน้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อหาแนวทางพัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น สามารถจัดได้ในโรงเรียนทุกขนาด มีครูมากน้อยเพียงใดก็ไม่เป็นอุปสรรค จึงเป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง ในการแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน

การสาธิตการสอน

การสาธิตการสอนเป็นสื่อกลางในการอธิบายขั้นตอนการสอนเนื้อหาวิชาที่ต้องการแก่ผู้ชม การสาธิตให้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนได้ การอธิบายขั้นตอนหรือกระบวนการสอนแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือผู้สาธิตการสอนเองในกรณีที่ต้องการพัฒนากระบวนการสอนของตนเอง หรือผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 ง : 152) การสาธิตการสอนจึงเป็นการแสดงออกถึงความสามารถ ถึงการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี การสาธิตการสอน เป็นแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาเพื่อให้เป็นกระบวนการสอนและทักษะที่เป็นประโยชน์แก่ครู ชาญชัย อาจินสมาจาร (2525 : 54 - 55) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่ผู้สาธิตควรยึดถือคือ การเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางด้านวิชาชีพ การสาธิตการสอนควรเป็นการแสดงวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ถูกต้องเหมาะสม ครูได้เห็นถึงการปรับปรุงการพัฒนาดตนเอง เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานได้เรียนรู้กระบวนการสอน การวัดผลและประเมินผลได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยแก้ปัญหาครู เช่น การใช้สื่อ การใช้ทรัพยากร รวมถึงการใช้เทคนิคต่าง ๆ ผสมผสานกันไประหว่างทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการศึกษาเข้าด้วยกัน ช่วยให้ครูรู้จักความคิดทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยได้ประสบการณ์จากการสาธิตการสอนไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และในการสาธิตการสอนควรยึดหลักการโดยทั่วไปจะประกอบด้วย เตรียมลำดับที่ใช้ในการสอน เตรียมอุปกรณ์และจัดสถานที่ เตรียมคำอธิบายและเนื้อหาที่จะสาธิต เตรียมผู้เรียนผู้สังเกตการสอน จัดเวลาให้เหมาะสม บอกให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ในบางเรื่องที่จะสาธิตมาล่วงหน้า

สันต์ ธรรมบำรุง (ม.ป.ป. : 177) ให้ข้อสังเกตว่า ข้อจำกัดในการสาธิตการสอน คือต้องมีเวลาในการเตรียมตัวและฝึกซ้อมอย่างระมัดระวังเพื่อให้แน่ใจว่าการสาธิตการสอนถูกต้อง ไม่ผิดพลาด การพัฒนาการสอนต้องใช้เวลานาน การสาธิตการสอนเหมาะกับการสาธิตการสอนกลุ่มเล็กเพราะกลุ่มใหญ่จะไม่สามารถเห็นการสาธิตได้ชัดเจน ผู้นิเทศบางคนไม่สามารถเห็นการสาธิตการสอนที่ดีได้ และครูที่สอนก็ไม่ชอบการสาธิตการสอนหรือไม่ช่วยเหลือ หากจำเป็น ต้องสาธิตการสอน ผู้สาธิตการสอนและผู้ชมการสาธิตการสอนควรรู้ตัวล่วงหน้าเพื่อเข้าใจวัตถุประสงค์ร่วมกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 ข : 56) ควรระมัดระวังกระบวนการสอนและวิธีสอนการสาธิตการสอนไม่ใช่การสอนที่ดีที่สุด การเลียนแบบการสอนของผู้สาธิตการสอนไม่ควรกระทำ การสาธิตการสอน เป็นวิธีการนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการจัด ให้มีขึ้นตามความเหมาะสม อาจดำเนินการเองหรือเชิญผู้มีความรู้ ความสามารถ กระทำก็ได้ เพื่อได้เสนอแนะวิธีการสอนและทักษะที่จำเป็นแก่ครู เพื่อนำไปพัฒนาการสอนของครู ให้ดีขึ้น

การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

การศึกษาเอกสารหรือตำรา เป็นการนิเทศภายในทางอ้อมวิธีหนึ่ง ได้มีนักวิชาการ ให้ทัศนะที่เกี่ยวกับวิธีการนิเทศแบบนี้ไว้หลายทัศนะ คือ

สันต์ ธรรมบำรุง (ม.ป.ป. : 17) เรียกการนิเทศโดยการศึกษาเอกสารหรือ ตำราว่า การอ่านเฉพาะเรื่อง (directed reading) กล่าวคือ เป็นการแนะนำและส่งเสริมให้ครูอ่านบทความสั้นๆ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพการสอน อาจจะเป็นการเสนอวิธีการใหม่ ๆ เมื่อครูยอมรับและเห็นด้วยกับบทความนั้น ๆ มากกว่าจะยอมรับฟังจากศึกษานิเทศก์ ในที่สุดครูก็ได้รับการปรับปรุงจุดอ่อนหรือความรู้ที่ขาดหายไป

นิพนธ์ กินวงศ์ (2526 : 142) อธิบายว่า การอ่านหนังสือวิชาการ (professional reading) เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูมีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กล่าวคือ การอ่านตำราหรือวารสารทางการศึกษาอยู่เป็นประจำ ผู้บริหารโรงเรียนควรอ่านหนังสือวิชาการให้มาก แล้วนำมาบอกเล่าครู กระตุ้นให้ครูอยากอ่านหนังสือวิชาการด้วยตนเอง การจัดสรรตำราและวิชาการใหม่ ๆ ไว้ในห้องสมุด โรงเรียนจะเป็นประโยชน์มาก

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ข : 21 - 22)กล่าวถึงวิธีการนิเทศภายในด้านการศึกษาเอกสารและตำราว่า เป็นการมอบหมายงานให้ทำวิธีหนึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนอาจมอบหมายให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำความรู้มาถ่ายทอดแก่ครูอีกต่อหนึ่ง วิธีการดังกล่าวนี้เป็นการเสริมแรงให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายสนใจที่จะหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากต้องนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่คนอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2528 ข : 4)ได้เน้นถึงวิธีการนิเทศภายใน โดยการศึกษาเอกสารและตำราและแหล่งวิทยาการไว้ว่าการบริหารเอกสารทางวิชาการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ สามารถจัดดำเนินการได้ในโรงเรียนทุกขนาดผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการให้มีหนังสือค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการสำหรับครู นอกจากจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการสร้างบรรยากาศทางวิชาการแก่ครูอีกด้วย

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในด้วยวิธีการศึกษาเอกสารและตำรา มีสาระที่สำคัญคือ การดำเนินการให้มีแหล่งเอกสารและตำราทางวิชาการ และการส่งเสริม แนะนำกระตุ้นให้ครูศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราแล้วนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

เมื่อการนิเทศภายในด้วยวิธีศึกษาเอกสารและตำราหมายความรวมถึงการจัดให้มีแหล่งเอกสารและการศึกษาค้นคว้า การจัดให้มีนั้นผู้บริหารโรงเรียนอาจจัดซื้อจัดหาจากแหล่งต่างๆ เช่น องค์การธุรกิจหรือเอกชน องค์การหรือสมาคมวิชาชีพ สถาบันการศึกษา หน่วยงานทางราชการ

นอกจากนี้โรงเรียนอาจร่วมกันผลิตเอกสารหรือตำราทางวิชาการขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นคู่มือครูและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษา และเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้วย วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร, กาญจนาศรีภักสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล (2519 : 145 - 146) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับเอกสาร ที่ควรผลิตไว้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ผลิตกันในโรงเรียนได้ เช่น เอกสารที่เป็นผลงานของแต่ละหมวดวิชา คู่มือครู ผลการทดลองค้นคว้าและวิจัย รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีรายงานผลงานดีเด่นที่ควรเผยแพร่

การผลิตเอกสารและตำรา นี้ นอกจากจะเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนแล้ว หากมีคุณภาพพอก็สามารถรวบรวมผลงาน เสนอขอกำหนดตำแหน่ง และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้นอีกด้วย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 25 - 32) ได้แยกประเภทผลงานทางวิชาการที่ข้าราชการครูสามารถเสนอขอ กำหนดและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือนให้สูงขึ้นไว้ 17 ประเภทคือ คู่มือครู หนังสือ

อ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่าน รายงานศึกษาเด็กรายกรณี การวิจัย รายงานการศึกษาค้นคว้า รายงานการวิเคราะห์ สื่อการสอนชุดการสอน เกมและเพลงส่งเสริมการสอน บทเรียนสำเร็จรูป บทความทางวิชาการรายงานโครงการแบบฝึกหัด คำราหรือแบบเรียนงานแปลและเอกสารการสอน การนิเทศภายในด้วยการศึกษาเอกสารหรือตำราและแหล่งวิทยากรนี้ หมายรวมถึงการดำเนินการให้มีเอกสารหรือตำราขึ้น และการส่งเสริม แนะนำ กระตุ้นให้ครูศึกษาแล้วนำความรู้ไปปรับปรุง การสอน การนิเทศภายในด้วยวิธีนี้สามารถดำเนินการได้ในโรงเรียน ทุกขนาด ผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความสนใจเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาการสอน รวมทั้งเกิดผลดีด้านบุคลากรด้วย

การสนทนาทางวิชาการ

การสนทนาทางวิชาการต้องอาศัยผู้มีความรู้และประสบการณ์ ทั้งทางด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง จึงจะสามารถใช้กิจกรรมนี้ช่วยเหลือครูได้ ผู้สนทนาทางวิชาการต้องพยายามโน้มน้าวผู้ร่วมสนทนาให้ได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 ค : 149) ได้เสนอหลักการสนทนาที่ดีไว้ สรุปได้ดังนี้คือ มีลักษณะพร้อมที่จะสัมพันธ์พูดคุย ปรับตัวให้เข้ากับคู่สนทนา หรือกลุ่มสนทนาเข้ากับผู้อื่นให้มาก ปรับปรุงกิริยาท่าทาง ถิลาการสนทนา และระมัดระวังมารยาทในการพูด มีอธยาศัยที่ดี เคารพนับถือให้เกียรติ ยอมรับฟังความคิดเห็นของคู่สนทนา ฝึกให้มีความอดทน และคิดทุกครั้งก่อนพูด สนทนาให้น่าสนใจ มีระดับเสียงพอเหมาะ ใช้หางเสียงได้เหมาะสม อย่าพูดแต่เรื่องตัวเอง สนทนาในเรื่องที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ระมัดระวังเรื่องที่มีผลกระทบ ต่อความรู้สึก เช่น จุดอ่อนของผู้อื่น เรื่องศาสนา การเมือง อย่าดึงคู่สนทนาไปสู่เรื่องใหม่ ตลอดเวลา ฝึกให้มีความชำนาญหรือมีความสามารถในการพูดคุย เป็นคนที่มีท่าทีความรู้สึกที่ดี มองโลกในแง่ดี เป็นมิตรที่ดี เห็นอกเห็นใจ ร่าเริงแจ่มใส มีอารมณ์ขัน มีชีวิตจิตใจและคิดปะปนในการแสดงออกขณะสนทนา มีความยืดหยุ่นและแนบเนียนในการพูดคุย ไม่ตำหนิคู่สนทนา และ วิจิตร อาวะกุล (2527 : 78 - 83) กล่าวว่า เทคนิคการเอาชนะใจคน ให้ยอมรับความคิดเห็นของเราเป็นการพูดเพื่อให้ผู้รับการนิเทศยอมรับความคิดเห็น คือ วิธีการ ได้เถียงที่ดีที่สุด คือการไม่ได้เถียง เคารพความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศ ถ้าหากพูดผิดจงยอมรับทันที อย่างหนักแน่น เริ่มการสนทนาด้วยมิตรไมตรี ทำให้คู่สนทนาเห็นด้วยในทันทีที่เริ่มพูด ปลอ่ยให้คู่สนทนาคุยอย่างเต็มที่ ให้คู่สนทนาเห็นว่าข้อเสนอแนะเป็นของเขาพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นใจต่อความรู้สึก ประารถนาคีของอีกฝ่ายหนึ่ง ขอร้องการพูดให้คู่สนทนา รู้สึกว่าเป็นเจตนาที่ดีงาม แสดงความคิดเห็นให้เป็นที่น่าพอใจและพูดให้ท้ายๆ ช่วยให้ผู้สนทนาแสดงออกและเทคนิคการ

การศึกษาดูงาน

การพาไปศึกษาดูงาน เป็นวิธีการนิเทศภายในวิธีหนึ่งที่ได้ผลดี คือ ไม่จำกัดเฉพาะเรื่อง การเรียนการสอน แต่หมายรวมถึงกิจกรรม หรือการดำเนินการอื่นใดที่เอื้อต่อการพัฒนา ความสามารถของครู (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 ก : 154) ซึ่งได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้คือ หาข้อมูลแหล่งที่จะไปศึกษาให้ ชัดเจน วางแผนให้รัดกุม กำหนดวัตถุประสงค์อย่าให้มีผลกระทบต่อนักเรียน ไม่ควรนำไปดูเป็น จำนวนมาก พิจารณาดูงานท้องถิ่นใกล้เคียงก่อนโดยการไปดูงานควรเป็นไปด้วยความสมัครใจของ ครู และการไปเยี่ยมเยียนสังเกตการสอนนอกสถานที่นั้น ชาญชัย อาจินสมาจาร (2525: 57 - 58) ได้เสนอแนะหลักการและกระบวนการที่ดีคือ การเยี่ยมเยียนต้องวางแผนเป็น อย่างดี และได้รับการ ชี้แนะจากศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศภายในโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะแก่ครูเกี่ยวกับการสังเกตการ สอน จุดเน้นที่สำคัญในการปฏิบัติงานควรจำกัดจำนวนให้น้อยพอเหมาะกับงาน และไม่ควรไป เยี่ยมเยียนห้องเรียนหนึ่ง ๆ บ่อยครั้ง เพราะอาจจะกีดกันความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนชั้นนั้น ๆ ผู้ที่มีหน้าที่สังเกตการสอน คุณภาพการเรียนการสอนควรเป็นไปตามธรรมชาติ และเมื่อสังเกตการ สอนเสร็จควรมีการสรุปการประเมินผลผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนงานให้ครอบคลุมงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 ง : 155) ได้ แบ่งลักษณะงานที่โรงเรียนควรศึกษา คือ ด้านอาคารสถานที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริเวณโรงเรียน เช่น ประตู รั้ว เสาธง สนาม สวนหย่อม ป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียน ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องจริยะ โรงอาหาร ด้านการเรียนการสอน ศึกษาดูงานด้านการสาธิตการสอนบางวิชา เช่น คนตรี นาฏศิลป์ เกษตรครบวงจร งานธุรการประจำชั้น งาน ครูผู้สอนเช่น กำหนดการสอน แผนการสอน ตารางสอน เครื่องมือวัดผล และศึกษาเกี่ยวกับสื่อ ได้แก่ การผลิต การจัดระบบจัดเก็บ การใช้บำรุง รักษา ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัด เช่น อาหารกลางวัน ประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมสหกรณ์ เกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ประการสุดท้าย ด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการบริหารโครงการ งานสถิติ ข้อมูลงานธุรการ การจัดเก็บหนังสือ ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการจัดการงานนักการภารโรง การพาไปศึกษาดูงาน เป็นวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนที่ต้องการให้คณะครูได้รับ ประสบการณ์ตรง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูได้ ในการเดินทางต้องปฏิบัติ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ และกลับจากการศึกษานอกสถานที่ก็ควรมีการประเมินผลงานเพื่อหาแนว ทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

11. บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จะเรียนช้าหรือเร็วก็ได้แล้วแต่ความสามารถของผู้เรียน

12. บทความทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนที่อาศัยความรู้ทางวิชาการ

13. รายงานโครงการ หมายถึง รายงานแนวทาง หรือวิธีการที่กำหนดไว้ในระดับใดระดับหนึ่ง ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง อย่างมีแบบแผน

14. แบบฝึกหัด หมายถึง สื่อการเรียนสำหรับให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจากเนื้อหาที่ได้ เรียนไปแล้ว

15. คำารเรียน หรือแบบเรียน

16. งานแปล หมายถึง เอกสารหรือหนังสือแปลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย

17. เอกสารคำสอน หมายถึง เอกสารหรือหนังสือที่มีเนื้อหา สำนัรยายที่จะ สอนในวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่กำหนด

เอกสารหรือคำารที่ใช้ในการนเทศการศึกษา จะมีคุณค่าในทางวิชาการจะต้องจัดทำขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ สตามคศึกษาณเทศก์ (2525) ได้เสนอหลักเกณฑ์การทำเอกสาร เพื่อการนเทศไว้ดังนี้

1. เอกสารทางวิชาการควรแยกต่างหากจากเอกสารทางการบริหาร
2. ควรเน้นในการแก้ปัญหา หรือตรงตามความต้องการของครู
3. ควรเจาะจงแต่ละเรื่องหรือน้อยเรื่องต่อฉบับ
4. ใช้ตรงตามคุณลักษณะของเอกสารและใช้ได้ผลดีกว่าวิธีอื่น
5. เอกสารอาจเป็นของบุคคล แต่ควรเป็นผลงานร่วมของกลุ่ม
6. เนื้อหาสาระทันต่อเหตุการณ์ และก่อให้เกิดความคิดและการกระทำในทางวิชาการ
7. ใช้ศัพท์ง่าย น่าสนใจ
8. ควรให้บุคคลและกลุ่มมีโอกาสเขียนและอภิปราย
9. การดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันไป

สำหรับหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนดไว้ มีดังนี้

1. เป็นผลงานอันเกิดจากการพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ขอประเมิน
2. เป็นผลงานที่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง นำไปใช้ได้
3. เป็นผลงานที่มีคุณภาพตามประเภทของวิชาการ
4. เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นพัฒนาการของงานและพัฒนาการของผู้ทำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

แล้ว รุจิระนันท์พนตร (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการนิเทศทั้งห้าขั้นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันในด้านคุณวุฒิ วิทยวุฒิ และประสบการณ์ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่แตกต่างกันในด้านเพศ วิทยวุฒิ และประสบการณ์ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู และเพื่อทราบแนวทางการปรับปรุงโรงเรียนและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร โรงเรียน 167 คน ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน 129 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติกิจกรรมนิเทศการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและรายชั้นอยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ระดับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ระดับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิทยวุฒิต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ระดับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. ระดับการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามทัศนะของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีวิทยวุฒิ และประสบการณ์ปฏิบัติงานในตำแหน่งครูต่างกัน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่การนำข้อมูลจากการศึกษาปัญหา และความต้องการมาจัดหมวดหมู่อย่างมีระบบ เป็นปัจจุบัน

สามารถนำมาใช้ได้ทันทีที่การศึกษากระบวนการนิเทศในทุกขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายในการนิเทศให้ชัดเจน การกำหนดอำนาจหน้าที่ ของผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน การทำกรณินเทศภายในอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ การให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นประจำ การจัดระบบการประสานงานให้ เชื้อต่อการปฏิปัติการนิเทศ

ประสงค์ เทพศิริ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด กำแพงเพชร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน แยกเป็นรายด้าน ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารและ วุฒิการศึกษาต่างกัน โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 212 คน สรุปผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารต่างกัน มีปัญหาการนิเทศการสอนทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ด้านการวางแผน และกำหนดแนวปฏิปัติการนิเทศการสอน ด้านการสร้างสื่อเครื่องมือนิเทศการสอน ด้านการปฏิปัติการนิเทศการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ด้านการประเมินผลกรณินเทศการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวิทยุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีเพศ วิทยุฒิ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์ว่าแตกต่างกันหรือไม่ และเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 238 คน ครูอาจารย์ 497 คน สรุปผลการวิจัย

ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูอาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีต่อสภาพการนิเทศภายใน ในงานวิจัย สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็น ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่ การนิเทศภายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ. 2531 : 25 - 26 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดนครพนม เมื่อปีงบประมาณ 2530 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 454 คน ผลปรากฏว่า บทบาทของการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนด้านการพัฒนาบุคลากรที่ผู้ บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมตาม โอกาสและความต้องการของครู เช่น การฝึกอบรมการศึกษาต่อ และยังพบว่า ปัญหาอุปสรรคใน การนิเทศโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เกษม น้อยสาลี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกล โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูอาจารย์ จำนวน 445 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 132 คน ครูผู้สอนจำนวน 313 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารที่ มีวุฒิต่างกัน ประสบการณ์และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ สำหรับทัศนะของครูอาจารย์ จำแนกตามวุฒิ ประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายชั้นตอน ตาม ทัศนะของครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน พบว่า ชั้นตอนสร้างสื่อและเครื่องมือแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ได้แก่ ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ขาดความมั่นใจด้านเทคนิคและวิธีการ นิเทศ ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผน ปัญหาโรงเรียนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัญหาการปฏิบัติกรนิเทศภายในไม่เป็นไปตามกระบวนการและขาดความต่อเนื่อง ปัญหาผู้บริหารหรือ ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในขาดเครื่องมือประเมินผลที่ดี

1. ด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีอันตบความสำคัญสูง ได้แก่ งานหลักสูตรและการสอน งานแนะแนว งานบริหารและงานวิชาการ และงานนิเทศภายในโรงเรียน
2. เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้ที่ต้องรับผิดชอบมาก คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่น้อยมาก
3. เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน งานเกี่ยวกับวัสดุเป็นงานที่ครูใหญ่ใช้เวลาน้อยที่สุด ส่วนงานนิเทศภายในโรงเรียน งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอนและงานแนะแนวเป็นงานที่ครูใหญ่ใช้เวลามากที่สุด
4. เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครูส่วนวิธีการใช้เอกสารเป็นวิธีที่ได้ผลน้อย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปจัดการนิเทศภายในขึ้น แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ขาดหลักเกณฑ์ และไม่มีขั้นตอนที่ถูกต้อง โดยเฉพาะขั้นตอนหรือกระบวนการนิเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต้องยึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน เมื่อผู้ดำเนินการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ การปฏิบัติงานนิเทศภายในจะมีปัญหา

บทวิพากษ์วิจารณ์

ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา ซึ่งวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายท่าน แต่ที่น่าสนใจนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

ชาอุทัย อาจินสมาจาร (2525 : 22) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การนิเทศภายในควรเป็นแบบร่วมมือกันทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อให้ผู้สอนในโรงเรียนได้ได้รับการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกในการสนับสนุนให้บริการช่วยเหลือระบบพฤติกรรมของครู การประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร และการฝึกอบรม ดังนั้น การนิเทศภายในเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญ ัญญพิทยาภรณ์ (2525 : 59 - 60) ได้สนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้ทัศนะว่า สภาพการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันยังมีปัญหา กล่าวคือ

มีครูจำนวนไม่น้อยยังคงเป็นผู้เผด็จการในชั้น เป็นผู้บอกวิชา สอนหนังสือเหมือนหลักสูตรเก่า การเรียนของนักเรียนยังคงจดจำและคิดเลข สิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับชีวิตจริงของนักเรียนไม่สัมพันธ์กัน นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้ ไม่คุ้มกับเวลาที่เสียไป คล้ายกับว่าเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนั้นสูญเปล่า เพราะนักเรียนต้องมาเสียเวลาเรียนรู้ใหม่ในชีวิตจริงต่างหาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุสองประการ คือ ประการแรก ครูผู้สอนไม่รู้วิธีสอนตามแนวหลักสูตร อาจเป็นเพราะไม่ได้รับการฝึกอบรมมา หรือไม่สนใจที่จะหาความรู้ หรือไม่ตระหนักในหน้าที่ของอาชีพครู ประการที่สอง ครูผู้สอนรู้และเข้าใจวิธีสอน แต่ไม่ดำเนินการตามขั้นตอนนั้น อาจเป็นเพราะไม่มีความมั่นใจในตัวเอง หรือเพราะไม่มีเวลาเตรียมการสอนเพราะมีงานส่วนตัวมาก หรืออาจเป็นเพราะไม่รักในความก้าวหน้าของการเป็นครู จึงไม่พยายาม

จากปัญหาดังกล่าว สิ่งที่สามารถช่วยให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพได้ คือการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยตนเองได้ และเป็นการนิเทศที่ได้ผลดีมากเนื่องจากผู้นิเทศกับครูผู้สอนสนิทสนมกันเป็นอย่างดีคืออยู่แล้ว จึงสามารถทำการนิเทศได้ตลอดเวลา ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศอย่างน้อยสองประการ คือ การนิเทศทางตรงและการนิเทศทางอ้อม ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ (2532 : 19 - 23) ได้ให้ข้อสังเกตว่า การนิเทศภายในเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรม ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งมีกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ การให้คะแนน และการพัฒนาครูเป็นรายบุคคลนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกันมาก ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนอย่างไม่เป็นทางการก็สามารถเสริมกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบให้คะแนนได้ นอกจากนี้ยังอาจบอกได้ว่ามีความจำเป็นต้องใช้การพัฒนาครูแบบรายบุคคลด้วยหรือไม่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการประเมินความต้องการของการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนได้ในที่สุด

ประเทือง ภิรมย์รักษ์ (2530 : 18) ได้สรุปว่า การนิเทศภายในด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนมีลักษณะซับซ้อน แต่ก็ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับผู้นิเทศที่มีความต้องการจะรู้สถานการณ์ในการเรียนการสอนของครู การสังเกตการสอนอยู่ในฐานะที่เป็น การประเมินผลการทำงานอย่างหนึ่งของครู การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การจัดตั้งคณะทำงานและ

การประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้การสังเกตการสอนก็มีข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่าง ครูกับผู้นิเทศ ซึ่งจะ
ต้องกระทำร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสังเกตเครื่องมือ และวิธีการบันทึกการสังเกต
รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าช่วยเหลือเอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล
ต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกต ซึ่งผู้นิเทศจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญในการพิจารณาตัดสินใจว่า จะใช้สิ่งใด
ช่วยบันทึกการสังเกตการสอนในชั้นเรียนให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด ครูมีความเชื่อถือและสามารถ
ปรับปรุงพฤติกรรมของครูให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

จากทัศนะต่าง ๆ ของนักการศึกษา พอสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งใน
การบริหารงานภายในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีความ
จำเป็นในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินการในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแต่งตั้ง
คณะกรรมการในการดำเนินการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน และดำเนินการตามขั้นตอนของสืบทท
องค์ประกอบดังกล่าว จะเป็นการช่วยพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ มากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาการปฏิบัติงานกระบวนการนิเทศภายในของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการ รวบรวมข้อมูล วิธีจัดกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว จำนวน 73 โรงเรียน จำนวน 73 คน
2. ครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้แก่ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการ โรงเรียน จำนวน 73 โรงเรียน จำนวน 73 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค้นคว้า ดำเนินการดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสัดส่วนของ เกรจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด 73 คนได้กลุ่มตัวอย่าง 59 คน แล้วสุ่มตามระดับชั้น (stratified sampling) ตามขนาดของ โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม
2. ครูวิชาการโรงเรียน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสัดส่วนของ เกรจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จากจำนวนครูทั้งหมด 73 คนได้กลุ่ม ตัวอย่าง 59 คน แล้วสุ่มตามระดับชั้น (stratified sampling) ตามขนาดของ โรงเรียนที่ปฏิบัติ งาน และสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม ตามลำดับ

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียน		
ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	56	45
ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป	17	14
รวม	73	59
ครูวิชาการโรงเรียน		
ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	56	45
ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป	17	14
รวม	73	59

จากตาราง 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย
ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน จำนวน 45 คน
ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 45 คน ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่
10 ห้องเรียนขึ้นไป จำนวน 14 คน ครูวิชาการโรงเรียนจำนวน 14 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งสิ้นจำนวน 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนภายใต้สับทงศ์ประกอบ คือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ ไคเคิร์ท (Likert) จำนวน 80 ข้อ แต่ละข้อมีห้าระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ถามความเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ภายใต้สับทงศ์ประกอบคือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนภายใต้สับทงศ์ประกอบ คือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความ

ทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจ โครงสร้าง ด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษางานวิจัยที่มีโครงสร้างและเนื้อหาที่สอดคล้องกับการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อทราบ รูปแบบของเครื่องมือ วิธีสร้างเครื่องมือและรายละเอียดของเครื่องมือ โดยศึกษาจากงานวิจัย ของ สุเทพ เทพบุญศรี (2539 : 153 - 181) สุรพันธ์ โกยวณิชย์ (25372 : 132 - 144) เพื่อเป็น แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม กับขอบเขตของงานที่ ปฏิบัติ

3. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตของข้อคำถาม และสร้างคำถามให้ครอบคลุม องค์ประกอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแล้ว นำมาเสนอคณะกรรมการควบคุมงานวิจัย เพื่อตรวจสอบและแนะนำให้แก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญสามท่านทำพิจารณา ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วในข้อ 4 ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบ และทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) 0.9664 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูง

7. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมงานวิจัยตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปพิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ไปแสดงต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ไปแสดงต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือ

ในการแจกและรวบรวมแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน

3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการกับข้อมูล ซึ่งได้มาโดยการใช้แบบสอบถาม ดังนี้

1. การดำเนินการจัดการกับข้อมูล ซึ่งได้มาโดยการใช้แบบสอบถาม

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เพื่อเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scal) ตามแนวคิดของ ไคเคิร์ท (Likert) แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นแต่ละข้อคำถามในระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียวคือปฏิบัติน้อยที่สุด ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน น้อย
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน ปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน มาก
- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงาน มากที่สุด

1.4 คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรายชื่อและรายองค์ประกอบคำนวณหาค่าเฉลี่ย รวมทั้งสืบหากล้องประกอบ

1.5 นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการปฏิบัติงาน นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งรายชื่อและรายองค์ประกอบไปเทียบกับเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นตามแนวคิดของ เบสต์ (Best. 1977 : 147) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.0000 - 2.3333 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.3334 - 3.6667 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.6668 - 5.0000 หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.6 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ค่าที (t-test)

2. การดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลจากแบบสอบถาม จัดกระทำโดยการรวบรวมความคิดเห็นเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย จำแนกเป็นรายองค์ประกอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (statistical package for the social sciences) ซึ่งได้ค่าทางสถิติต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

(นิภา ศรีไพโรจน์. 2527 : 140)

1.2 ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 N แทน จำนวนข้อมูล
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

(Ferguson. 1971 : 45)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(Ferguson. 1971 : 62)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสองกลุ่ม ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 S^2_1, S^2_2 แทนค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

(ส่วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2524 : 97)

3. สถิติที่ใช้สำหรับหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (alpha-coefficient) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S^2_i แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S^2_t แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

(Mehrens. 1975 : 47)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยสาระสำคัญเกี่ยวกับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- *** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตาม
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะของสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตาม
ทัศนะของครูวิชาการ โรงเรียน จำแนกตามลักษณะของสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 6 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏรายละเอียด
ตามตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนจากกลุ่ม
ตัวอย่าง ตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ขนาดโรงเรียน ที่ปฏิบัติงาน	ผู้บริหาร โรงเรียน			ครูวิชาการ โรงเรียน		
	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	45	45	100	45	45	100
ตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป	14	10	71.43	14	9	64.29
รวม	59	59	93.22	59	54	91.53

จากตาราง 2 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง 59 ชุด ได้รับคืน 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.22 ส่วนครูวิชาการโรงเรียน ส่งแบบ
สอบถามไป 59 ชุด ได้รับคืน 54 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.53

ตาราง 3 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์
จำแนกตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
	ผู้บริหารโรงเรียน	ร้อยละ	ครูวิชาการโรงเรียน	ร้อยละ
สภาพโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน				
(1) โรงเรียนก้นคาร	24	43.64	24	44.44
(2) โรงเรียนไม่ก้นคาร	31	56.36	30	55.56
ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน				
(1) ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน	45	81.82	45	83.33
(2) ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป	10	18.18	9	16.67
รวม	55	100	54	100

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนไม่ก้นคาร มากกว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนก้นคาร (56.36 : 43.64) ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน มากกว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาด 10 ห้องเรียน (81.82 : 18.18) ส่วนครูวิชาการโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ เป็นครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนไม่ก้นคารมากกว่าครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนก้นคาร (55.56 : 44.44) และครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน มากกว่า ครูวิชาการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาด 10 ห้องเรียนขึ้นไป (83.33 : 16.6)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน รายละเอียดตามตาราง

ตาราง 4 ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การประชุมก่อนเปิดเรียน	3.6896	0.7137	มาก
การประชุมนิเทศ	3.3394	0.6873	ปานกลาง
การให้คำปรึกษาแนะนำ	3.5578	0.7709	ปานกลาง
การอบรม	3.1223	0.8317	ปานกลาง
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.2706	0.8989	ปานกลาง
การสัมมนา	2.8873	0.8282	ปานกลาง
การระดมความคิด	3.5440	0.8397	ปานกลาง
การสาธิตการสอน	3.1376	0.8339	ปานกลาง
การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.5780	0.7209	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การสนทนาทางวิชาการ	3.5092	0.7729	ปานกลาง
การเขียนนิเทศชั้นเรียน	3.3945	0.8666	ปานกลาง
การศึกษาดูงาน	2.7982	0.9251	ปานกลาง
การสังเกตการสอน	3.4312	0.8944	ปานกลาง
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	3.0018	0.9708	ปานกลาง
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	3.0849	0.9432	ปานกลาง
การจัดนิทรรศการ	3.4381	0.8092	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.2821	0.8347	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกองค์ประกอบ ยกเว้นองค์ประกอบ
การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนอยู่ในระดับมาก (ดูรายละเอียดรายชื่อในภาคผนวก ตาราง 11)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน รายละเอียดตามตาราง

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของ
ผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ผู้บริหาร โรงเรียน N = 55		ครูวิชาการ โรงเรียน N = 54		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การประชุมก่อนเปิดเรียน	3.8667	0.8545	3.6578	0.7761	1.3365
การประชุมนิเทศ	3.7500	0.7176	3.3146	0.7353	3.1280 *
การให้คำปรึกษาแนะนำ	3.7000	0.9522	3.5310	0.8111	0.9981
การอบรม	3.5500	0.7698	3.1029	0.8582	2.8615 **
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.7833	0.9400	3.2513	0.9243	2.9793 **
การสัมมนา	3.5500	0.8763	2.8741	0.8483	4.0916 ***
การระดมความคิด	3.7417	0.8578	3.5193	0.8734	1.3410
การสาธิตการสอน	3.4000	0.9333	3.1127	0.8611	1.6708
การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.9250	1.5332	3.5595	0.7594	1.5814
การสนทนาทางวิชาการ	3.7750	0.9117	3.4836	0.8122	1.7627
การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	3.7500	1.0925	3.3724	0.8920	1.9782
การศึกษาดูงาน	3.5750	0.9370	2.7866	0.9392	4.3869***
การสังเกตการสอน	3.9750	0.8313	3.4092	0.9251	3.3566***
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	3.5000	0.6408	2.9825	0.9907	3.2318 **

ตาราง 5 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ผู้บริหาร โรงเรียน		ครูวิชาการ โรงเรียน		t
	N = 55		N = 54		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	3.6000	0.7526	3.0632	0.9689	3.2263 **
การจัดนิทรรศการ	3.9333	0.8284	3.4156	0.8484	3.2227 **
เฉลี่ย	3.7219	0.8975	3.2611	0.8653	2.7290 **

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การปฐมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การศึกษาคูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01, .001, .001, .001, .01, .01, และ .01 ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูวิชาการโรงเรียน ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะของสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
รายละเอียดตามตาราง

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของ
ผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ สภาพต่างกัน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	กันดาร N = 24		ไม่กันดาร N = 31		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การประชุมก่อนเปิดเรียน	3.5556	0.7352	3.7556	0.1573	-1.9720
การประชุมนิเทศ	3.3750	0.7018	3.3333	0.7148	0.3073
การให้คำปรึกษาแนะน	3.6167	0.7459	3.5667	0.7483	0.3493
การอบรม	3.0278	0.8614	3.2778	0.7230	-1.6423
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.2917	0.9724	3.3833	0.8164	-0.5330
การสัมมนา	2.8690	0.9054	3.1048	0.7675	-1.4677
การระดมความคิด	3.6000	0.8745	3.6167	0.7936	-0.1044
การสาธิตการสอน	3.1667	0.9460	3.0250	0.7301	0.8764
การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.6333	0.7578	3.6200	0.6755	0.0968
การสนทนาทางวิชาการ	3.5729	0.8203	3.5333	0.7698	0.2599
การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	3.4896	0.8573	3.4083	0.9492	0.4690
การศึกษาดูงาน	2.7222	1.0569	3.0222	0.8244	-1.6541

ตาราง 6 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ก้นดาร์		ไม่ก้นดาร์		t
	N = 24		N = 31		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การสังเกตการสอน	3.4333	0.9385	3.5200	0.8719	-0.0000
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	3.0000	1.0272	3.1667	0.9478	-0.8808
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	3.1563	1.0323	3.1833	0.8783	-0.1472
การจัดนิทรรศการ	3.4479	0.7498	3.5500	0.8748	-0.6537
เฉลี่ย	3.2865	0.8780	3.3744	0.7950	0.5481

จากตาราง 6 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแตกต่างกัน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน N = 45		ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป N = 10		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การประชุมก่อนเปิดเรียน	3.6370	0.6919	3.8667	0.8364	-1.5608
การปฐมนิเทศ	3.2889	0.6841	3.7250	0.7176	-3.2464 **
การให้คำปรึกษาแนะนำ	3.5778	0.7167	3.7200	0.8883	-0.9188
การอบรม	3.1111	0.7981	3.5500	0.7716	-2.9191 **
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.2593	0.8553	3.7833	0.8682	-3.1738 **
การสัมมนา	2.8825	0.7691	3.6286	0.8845	-4.6960 ***
การระดมความคิด	3.5911	0.7736	3.7700	1.0075	-1.0385
การสาธิตการสอน	3.0722	0.8216	3.2750	0.9333	-1.2033
การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.5644	0.6732	3.9800	0.8181	-2.8932 **
การสนทนาทางวิชาการ	3.5222	0.7636	3.7750	0.9117	-1.5680
การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	3.3944	0.8540	3.7500	1.0925	-1.8910
การศึกษาดูงาน	2.7556	0.8886	3.6000	0.9024	-4.9216 ***
การสังเกตการสอน	3.3911	0.8672	3.9400	0.8921	-3.2565 **
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	3.0222	1.0102	3.5000	0.7070	-2.8651 **

ตาราง 7 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน N = 45		ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป N = 10		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	3.0833	0.9550	3.6750	0.7526	-3.5962 ***
การจัดนิทรรศการ	3.4056	0.7889	4.0500	0.8284	-4.1575 ***
เฉลี่ย	3.2694	0.8057	3.7219	0.8595	-2.8346 **

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การประชุมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01, .01, .01, .001, .01, .001, .01, .01, .001, .001 และ .01 ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไปมีทัศนะต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน รายละเอียดตามตาราง

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพต่างกัน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	กันดาร N = 24		ไม่กันดาร N = 30		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การประชุมก่อนเปิดเรียน	3.8403	0.6087	3.6833	0.8996	1.0652
การประชุมนิเทศ	3.2083	0.6329	3.4000	0.6794	-1.5236
การให้คำปรึกษาแนะนำ	3.6583	0.8314	3.3733	0.7363	1.8955
การอบรม	2.9097	1.0146	3.1778	0.7008	-1.6016
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.2292	1.0349	3.1611	0.8243	0.3804
การสัมมนา	2.6607	0.8361	2.8381	0.7565	-1.1620
การระดมความคิด	3.4417	0.9240	3.4533	0.8091	-0.0698
การสาธิตการสอน	3.0208	0.8865	3.0333	0.8563	-0.0000
การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.6083	0.7197	3.5800	0.7351	0.2031
การสนทนาทางวิชาการ	3.5313	0.7333	3.3917	0.7849	0.9591
การเขียนนิเทศชั้นเรียน	3.3438	0.7408	3.3000	0.8935	0.2783

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	กัณดาร N = 24		ไม่กัณดาร N = 30		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การศึกษาดูงาน	2.6528	0.9778	2.7333	0.8474	-0.4596
การสังเกตการสอน	3.4583	0.9647	3.2867	0.8565	0.9825
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	2.9417	0.9320	2.8733	0.9775	0.3738
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	3.0521	0.9077	2.8750	0.9587	0.9900
การจัดนิทรรศการ	3.2500	0.6978	3.4250	0.8316	-1.1891
เฉลี่ย	3.2198	0.8491	3.3333	0.8435	-0.7001

จากตาราง 8 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแตกต่างกัน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน N = 45		ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป N = 9		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การประชุมก่อนเปิดเรียน	3.6407	0.6826	3.6667	0.7563	-0.1883
การประชุมนิเทศ	3.2278	0.6134	3.4444	0.7535	-1.6442
การให้คำปรึกษาแนะนำ	3.4533	0.7695	4.0000	0.8629	-3.4888***
การอบรม	2.9296	0.8081	3.6667	0.8173	-4.7340***
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.0963	0.8964	3.4444	0.8656	-2.0625 *
การสัมมนา	2.6921	0.7803	3.1111	0.8568	-2.6679 *
การระดมความคิด	3.4133	0.8404	3.5556	0.8710	-0.8678
การสาธิตการสอน	2.9278	0.8450	3.4444	0.8415	-3.1979**
การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.5733	0.7067	3.5556	0.8697	0.1165
การสนทนาทางวิชาการ	3.4333	0.7394	3.4444	0.8287	-0.0737
การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	3.2556	0.8195	3.7778	0.8434	-3.2777* *
การศึกษาดูงาน	2.6074	0.8908	3.2222	0.8407	-3.7063***
การสังเกตการสอน	3.3600	0.9406	3.5556	0.7942	-1.1738
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	2.8622	0.9719	3.1111	0.8202	-1.4459

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน N = 45		ขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป N = 9		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	2.8833	0.9326	3.7778	0.8416	-4.2590***
การจัดนิทรรศการ	3.2667	0.7733	3.8889	0.9004	-3.8672***
เฉลี่ย	3.1472	0.8107	3.5375	0.8398	-2.4680**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การสาธิตการสอน การเขียนนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .001, .05, .01, .01, .01, .001, .001, และ .001 ตามลำดับ โดยครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไปมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในสิบหกองค์ประกอบ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

ตาราง 10 ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในองค์ประกอบการประชุมก่อนเปิดเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
----------	---	---------

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

1.	การติดต่อบุคลากรมาประชุมลำบาก และไม่พร้อมเพรียงกัน	33
2.	เอกสารและข้อมูลประกอบการประชุมมีไม่พร้อม	33
3.	การกำหนดวาระในการประชุมไม่ชัดเจน	30
4.	ขาดการวางแผนในการประชุมและสร้างผลสำคัญของการประชุมก่อนเปิดภาคเรียน	29
5.	ครูไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน	25
6.	เมื่อประชุมก่อนเปิดภาคเรียนแล้วผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยมีการนิเทศติดตามผล	23

ข้อเสนอแนะ

1.	ควรมีการวางแผนไว้ก่อนเปิดภาคเรียนโดยกำหนดการประชุม วัน/เดือน/ปี สถานที่	30
2.	ควรถูกกำหนดวาระการประชุมให้ชัดเจน	30
3.	ควรกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญของการประชุมก่อนเปิดภาคเรียน	25
4.	ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังการประชุมอย่างต่อเนื่อง	24

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน	ความถี่
2. การปฐมนิเทศ		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ผู้เข้ารับการปฐมนิเทศไม่พร้อมเกี่ยวกับเรื่องที่นิเทศ	25
2.	ขาดการเตรียมเอกสารประกอบการปฐมนิเทศ	19
3.	ครูไม่เห็นความสำคัญของการปฐมนิเทศ	18
4.	ผู้ให้การปฐมนิเทศขาดความรู้ความสามารถในการนิเทศ	18
5.	ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบขาดการวางแผนในการเตรียมการปฐมนิเทศ	12
6.	เมื่อได้รับการปฐมนิเทศแล้ว ผผู้รับการปฐมนิเทศไม่นำผลจากการปฐมนิเทศไปใช้	8
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรมีการวางแผนล่วงหน้า ควรแจ้งให้ชัดเจน และทำตามกระบวนการ	11
2.	ควรมีเอกสารต่าง ๆ ในการประกอบการปฐมนิเทศ	11
3.	ควรมีการปฐมนิเทศครูใหม่หรือครูที่ย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ทุกครั้ง	10
4.	ควรมีการปฐมนิเทศครูใหม่หรือครูที่ย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ในระดับอำเภอพร้อมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	8
5.	ควรจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ครูใหม่หรือครูที่ย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ไว้ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติตน	7

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน	ความถี่
8. การให้คำปรึกษาแนะนำ		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ผู้บริหารโรงเรียนขาดการวางแผนในการจัดให้มีการปรึกษาหารือ	31
2.	ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำในทุกเรื่อง ไม่ค่อยมีเวลา ไม่เอาใจใส่ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน และไม่มีการบันทึก	24
3.	ครูขาดความกระตือรือร้น ก้าวร้าวและกลัวถูกตำหนิ และขาดความ	
4.	ผู้ปฏิบัติการสอนไม่ชอบขอคำปรึกษา จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง	15
5.	ผู้ปฏิบัติการสอนคิดว่าความรู้ของตนมีทัดเทียมกับผู้ให้คำปรึกษา	13
6.	ผู้ปฏิบัติการสอนที่สูงอายุไม่ค่อยให้การยอมรับการให้คำปรึกษาแนะนำ จากผู้ที่ยาววัยกว่า	11
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรมีการวางแผนโดยจัดเป็นแผนงาน/โครงการของโรงเรียน	35
2.	ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำโดยเชิญวิทยากรมา ให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ	29
3.	จัดหาเอกสารประกอบการจัดให้มีการปรึกษาแนะนำ	27
4.	ควรจัดทีมงานในโรงเรียนเพื่อเป็นทีมงานในการจัดให้มีการปรึกษาแนะนำ	21

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
4. การอบรม		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ขาดการวางแผนในการดำเนินการจัดอบรม	48
2.	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดอบรม	43
3.	การจัดอบรมเป็นเรื่องกว้าง ๆ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับนำมาปฏิบัติ	43
4.	ระยะเวลาในการจัดการอบรมมีน้อยเกินไป	36
5.	ผู้ปฏิบัติการสอนไม่เห็นความสำคัญของการจัดการอบรม	34
6.	การจัดการอบรมดำเนินการไม่ต่อเนื่องและจริงจัง	32
7.	ขาดงบประมาณในการดำเนินการจัดอบรม	29
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรมีการวางแผนล่วงหน้าโดยกำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการของโรงเรียน	38
2.	ในการจัดอบรมควรจัดหาวิทยากรที่มีความสามารถมาร่วมเป็นวิทยากรให้ มากตามความเหมาะสม	36
3.	ควรใช้เวลาในการจัดอบรมให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะจัดอบรมและไม่ควร จัดอบรมอย่างรีบเร่งจนเกินไป	35
4.	หลังการอบรมแล้วควรมีการติดตามผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	32

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
----------	---	---------

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ปัญหาและอุปสรรค

1.	ขาดการวางแผนและเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ	36
2.	ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการ	35
3.	ผู้ปฏิบัติการสอนขาดความกระตือรือร้นและเห็นความสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการน้อย	31
4.	ความไม่ชัดเจนของเรื่องที่จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	26
5.	วิทยากรมีความรู้ความสามารถน้อยไม่สามารถดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ลุล่วงได้	23

ข้อเสนอแนะ

1.	ควรมีการเตรียมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติไว้ล่วงหน้าและควรจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการ	35
2.	ควรจัดหาวิทยากรที่มีความสามารถในการดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีความสามารถและดำเนินการได้ลุล่วงด้วยดี	23
3.	ควรนำปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมาจัดเป็นหัวข้อประชุมเชิงปฏิบัติการให้ได้มากที่สุด	17
4.	ควรชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเห็นความสำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการ	15

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน	ความถี่
6. การสัมมนา		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้จัดทำเป็นแผนงาน/โครงการประจำปี	35
2.	ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความพร้อม เป้าหมายที่จัดมักสับสน	29
3.	จัดแล้วไม่บรรลุผลเพราะผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่เห็นความสำคัญของการสัมมนา	25
4.	ผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ	23
5.	ผู้ดำเนินการจัดสัมมนาไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้	22
6.	การจัดหัวข้อในการสัมมนาไม่ตรงเป้าหมายที่ต้องการ	22
7.	โรงเรียนไม่ค่อยมีเวลาเพราะการจัดการเรียนการสอนมีเวลาจำกัด	16
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรมีการวางแผนล่วงหน้าโดยจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการประจำปี	35
2.	ควรจัดสัมมนาในระดับกลุ่มโรงเรียน เพื่อมีบุคลากรมากและเหมาะสม	32
3.	ควรกำหนดหัวข้อในการจัดสัมมนาที่เหมาะสมและได้ประโยชน์อย่างแท้จริง	22
4.	ในการจัดสัมมนาควรมีเอกสารประกอบการสัมมนาที่เหมาะสมและเพียงพอ	19
5.	ควรจัดวิทยากรที่มีความสามารถ โดยเฉพาะจะต้องเป็นวิทยากรจากระดับอำเภอหรือจังหวัด	17
6.	ควรจัดส่งผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเข้าร่วมสัมมนาในที่หน่วยงานต่าง ๆ บ่อย ๆ	15

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
7. การระดมความคิด		
ปัญหาและอุปสรรค		
1	ผู้บริหาร โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้	32
2.	ผู้ปฏิบัติการสอนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	30
3	ในการเสนอข้อคิดเห็นไม่ค่อยตรงประเด็นที่ต้องการ	28
4.	บุคลากรในโรงเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	23
5	ขาดการกระตุ้นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	20
ข้อเสนอแนะ		
1	ควรจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการประจำปี	29
2.	ผู้บริหารควรมีการกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้	26
3.	ควรมีการเปิดกว้างให้บุคลากรในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง	23
4.	ควรประชุมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจก่อนจัดกิจกรรม	21
5.	ควรจัดกิจกรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ	19
6.	ควรแบ่งภาระกิจของกิจกรรมให้บุคลากรในโรงเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญของกิจกรรม	15

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
8. การสาธิตการสอน		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ผู้บริหาร โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการสาธิตการสอน	36
2.	ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมการสาธิตการสอน	32
3.	ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนยังยึดการสอนแบบเก่า เมื่อมีการสาธิตการสอนก็ไม่ให้นำแนวการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ ไปใช้	30
4.	ผู้รับการนิเทศไม่มีความเชื่อมั่นในตัวผู้ทำการนิเทศ	26
5.	ขาดแหล่งความรู้ที่จะค้นคว้าเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการสาธิตการสอน	21
6.	ขาดการนิเทศติดตามอย่างจริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	18
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการประจำปีของโรงเรียน	30
2.	ควรกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้	26
3.	ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดแบ่งความรับผิดชอบให้บุคลากรในโรงเรียนที่ทุกคนต้องปฏิบัติ	23
4.	ควรให้ศึกษานิเทศก์ได้ติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้นิเทศก่อนจะมีจัดสาธิตการสอนอย่างทั่วถึง	20
5.	ควรมีการจัดให้มีการสาธิตการสอนอย่างทั่วถึง และมีการนิเทศติดตามอย่างจริงจังและทั่วถึง	16

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ขาดการเอาใจใส่จากผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง	31
2.	ขาดเอกสาร ตำราที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า	26
3.	ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเอกสารทางวิชาการ	22
4.	ขาดการนิเทศติดตามอย่างจริงจังและทั่วถึง	20
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรจัดหาเอกสารเพื่อการศึกษาค้นคว้าให้เพียงพอกับบุคลากรในโรงเรียน	31
2.	ก่อนที่จะให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ควรจัดทำแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นแนวในการศึกษาค้นคว้า	26
3.	หลังการให้บุคลากรศึกษาค้นคว้าแล้ว ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมกันสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้า	20
4.	ควรกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง	13

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	ความถี่
	ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	
10. การสนทนาทางวิชาการ		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ผู้บริหารโรงเรียนขาดการเอาใจใส่และไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้	28
2.	บุคลากรในโรงเรียนไม่ค่อยเห็นความจำเป็นในเรื่องนี้	21
3.	ขาดวิทยากรและบุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ทางวิชาการ	19
4.	เวลาที่ใช้ในการดำเนินการมีน้อยเพราะบุคลากรมีภาระอื่น ๆ มาก	15
5.	การกำหนดหัวข้อในการสนทนาทางวิชาการไม่ค่อยตรงตามความสนใจ	13
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรมีการกำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการประจำปีของโรงเรียน	28
2.	ควรกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้	21
3.	เชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยให้การดำเนินการจัดสนทนาทางวิชาการ	18
4.	ควรจัดประชุมบุคลากรในโรงเรียนก่อนเพื่อกำหนดหัวข้อตามความต้องการก่อนจัดสนทนาทางวิชาการ	13

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	ความถี่
	ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	
11. การเขียนนิเทศชั้นเรียน		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ขาดการเอาใจใส่จากผู้บริหารโรงเรียนอย่างจริงจัง	26
2.	ขาดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการในเรื่องนี้	23
3.	บุคลากรในโรงเรียนขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ	20
4.	การทำงานของโรงเรียนขาดระบบ ขาดการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง	18
5.	ขาดการบันทึกผลจากการดำเนินการเพื่อใช้ในการนิเทศติดตาม	16
6.	บุคลากรในโรงเรียนไม่นำผลจากการนิเทศของผู้นิเทศไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงตนเองยังใช้ระบบการจัดการเรียนการสอนเดิม ๆ	13
ข้อเสนอแนะ		
1.	ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น	26
2.	ควรจัดหาวิทยากรที่มีความสามารถช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ	23
3.	ควรมีการบันทึกการดำเนินการทุกครั้ง และกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่บุคลากรในโรงเรียนต้องปฏิบัติ	20
4.	ควรกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการของโรงเรียนและกำหนดบทบาทของบุคลากรไว้เพื่อการปฏิบัติ	18

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตาม กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
12. การศึกษาดูงาน		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ขาดการวางแผนและ ไม่ค่อยเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้	35
2.	ขาดงบประมาณในการดำเนินการ	35
3.	บุคลากรไม่ค่อยเห็นความสำคัญเพราะเห็นว่าการเรียนการสอน ที่ปฏิบัติอยู่ดีแล้ว	30
4.	ในการ ไปศึกษาดูงานบุคลากร ไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบันทึก รายละเอียดที่ไปดูเพื่อนำมาพัฒนา	25
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรมีการจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการประจำปี	32
2.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ ในการให้บุคลากรใช้ในการ ไปศึกษาดูงานในแต่ละ โรงเรียน	35
3.	ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการ ไปศึกษาดูงาน	30
4.	ควรจัดทำแบบบันทึกผลการศึกษาดูงานและให้บุคลากรจัดทำ รายงานผลการดูงานและเสนอให้ที่ประชุมบุคลากรในโรงเรียนฟัง	25

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
13. การสังเกตการสอน		
ปัญหาและอุปสรรค		
1.	ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้	35
2.	ผู้รับการนิเทศไม่ค่อยให้การยอมรับผู้ให้การนิเทศ	29
3.	ผู้นิเทศยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติในการ สังเกตการสอน	25
4.	บุคลากรในโรงเรียนยังมีอคติเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องนี้	23
5.	บุคลากรในโรงเรียนยังไม่เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการดำเนินการ	13
ข้อเสนอแนะ		
1	ควรจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการประจำปีของโรงเรียน	35
2	ควรสร้างความตระหนักให้เกิดแก่ครูในโรงเรียนให้มีความเข้าใจถึง ถึงความสำคัญเกี่ยวกับการสังเกตการสอน	25
3.	ควรจัดประชุมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับ การเสนอแนะของบุคลากรคนอื่น ๆ ในโรงเรียน	23

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
----------	--	---------

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ปัญหาและอุปสรรค

1.	ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ค่อยเห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้	25
2.	บุคลากรในโรงเรียนยังเห็นความสำคัญของเรื่องนี้มีน้อยและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้	18
3.	ขาดเอกสาร คู่มือในการค้นคว้า	15
4.	ขาดวิทยากรที่จะมาให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	12

ข้อเสนอแนะ

1.	ควรจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	29
2.	จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาอบรมเกี่ยวกับเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	20
3.	จัดหาเอกสาร คู่มือในการค้นคว้าแจกจ่ายให้โรงเรียนเพื่อบุคลากรได้ศึกษาค้นคว้าอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	15

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
----------	--	---------

15. การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรค

1.	บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	37
2.	บุคลากรไม่ค่อยมีเวลาในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะต้องทำการสอนและจัดเตรียมการสอน	35
3.	ขาดแหล่งความรู้ที่จะช่วยในการค้นคว้าตำราเพื่อนำมาเขียนเอกสารและบทความทางวิชาการ	24
4.	บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ชอบเกี่ยวกับการเขียนเอกสารและบทความ	19

ข้อเสนอแนะ

1.	ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหลักการและวิธีการเขียนเอกสารและบทความทางวิชาการ	30
2.	ควรส่งเสริมการเขียนเอกสารและบทความทางวิชาการ โดยจัดให้มีการประกวดการเขียนเอกสารและบทความ	27
3.	ควรนำผลงานของผู้ที่เขียนเอกสารและบทความที่ชนะการประกวดหรือมีความสำคัญ โดยจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงาน	25
4.	ควรจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนผู้มีผลงานหรือต้องการจะเขียนผลงาน	19

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
16. การจัดการทรัพยากร		
ปัญหาและข้อเสนอแนะ		
1.	ผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบงานไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องนี้	29
2.	การกำหนดเรื่องในการจัดการทรัพยากรไม่สร้างความสนใจต่อนักเรียนและผู้ต้องการชม	25
3.	ขาดงบประมาณในการดำเนินการ	18
4.	ขาดการเตรียมการและบุคลากรไม่ค่อยมีเวลาในการดำเนินการ	16
5.	ผู้จัดการทรัพยากรขาดทักษะในการดำเนินการ	12
ข้อเสนอแนะ		
1.	ควรกำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการประจำปีของโรงเรียน	29
2.	ควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการเพื่อจัดการทรัพยากรและมีกำหนดการรองรับตลอดปี	23
3.	ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการอย่างเพียงพอ	18
4.	ควรมีการนิเทศติดตามอย่างจริงจังและทั่วถึง	15

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับระดับการการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจำแนกตามสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน ตามตัวแปรสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และเพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สอดถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 55 คน และ ครูวิชาการโรงเรียนจำนวน 54 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ 109 คน ในปีการศึกษา 2540

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขอบเขตกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สิบหกองค์ประกอบ คือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การประชุมนิเทศ การให้คำปรึกษา การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร / บทความทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list) ซึ่งถามเกี่ยวกับตำแหน่ง สภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 เป็นสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิดห้าระดับตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบตอบเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในสภหองค์ประกอบ นำแบบสอบถามเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมการทำวิจัย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ แล้วตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความเที่ยงตรง แล้วนำแบบสอบถามที่จัดกระทำสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาหาความเชื่อมั่น ปรากฏว่าได้ความเชื่อมั่น 0.9464 ซึ่งจัดว่าเป็นความเชื่อมั่นที่สูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาตทำวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าแบบสอบถามส่งไป 110 ชุด ได้รับคืน 109 ชุด เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีทางสถิติโดยดำเนินการดังนี้

1. ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบอัตราส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษา ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำไปประเมินระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็นของ เบสต์ (Best. 1977 : 174) และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าที (t - test)

2. รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน โดยการสรุปจากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยได้ข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมานำเสนอตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ใน 16 องค์ประกอบ คือ การประชุมก่อนเปิดเรียน การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาของทางวิชาการ การเขียนนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ การจรรยาบรรณการ ปรากฏผลดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นองค์ประกอบการประชุมก่อนเปิดเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏว่า องค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การปฐมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจรรยาบรรณการ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การสัมมนา การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสภาพของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏว่า องค์ประกอบที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การปฐมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจรรยาบรรณการ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามสภาพและขนาดโรงเรียน ดังนี้

4.1 การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกันดารแลไม่กันดารโดยส่วนรวมและรายชั้นไม่แตกต่างกัน

4.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดย ส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบปรากฏว่า องค์ประกอบที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การบริหารจัดการสอน การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน. และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนองค์ประกอบอื่นๆไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ที่สรุปผลมา คือ ควรให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัด อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำ หน้าที่ดำเนินการจัดนิเทศภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เพื่อช่วยในการปรับปรุงพัฒนางาน นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่า มาอภิปรายดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและ ครูวิชาการโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ ผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นองค์ประกอบการประชุมก่อนเปิดเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แคว้ รุจิระนันท์บุตร (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษา พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและรายชั้นอยู่ ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนิ ชัยวัฒนา (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับ การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดพัทลุง โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แฉั่ว รุจิระนันท์บุตร (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชินวรรณ บุญเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ โดยส่วนรวมที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 30) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษาในการบริหารและสนับสนุนอย่างชัดเจนว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องนิเทศและติดตามผลโดยการนิเทศภายในโรงเรียน ในองค์ประกอบสิบหกประการอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ โดยกำหนดให้ศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอและจังหวัดส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดนิเทศภายในโรงเรียน จึงได้จัดประชุม อบรม สัมมนา ผู้นิเทศภายใน ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ และจากผลการประเมินสภาพการจัดนิเทศภายในโรงเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา ปรากฏว่าแนวความคิดและหลักการในการจัดนิเทศภายในโรงเรียนได้แพร่ขยายไปในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ระดับการปฏิบัติงานด้านนี้พัฒนาขึ้นตามลำดับ (สงัด อุทรานันท์. 2529 : 198) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเรวดี ปัญจโรทัย (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดเทศบาลทั่วประเทศต่างเข้าใจและมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับดี แต่ยังติดขัดในด้านทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัดคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีภารกิจที่มีภารกิจต้องปฏิบัติงานมากและไม่ค่อยเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับหลักและวิธีการในการสร้างเครื่องมือ และวิธีการนิเทศภายในดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 ก : 5 - 6) ได้สรุปปัญหาและความต้องการในการดำเนินการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ในด้านบุคลากร สื่อ และเครื่องมือ พบว่า โรงเรียนมีความขาดแคลนด้านสื่อและเครื่องมือ ตลอดจนเอกสารเครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดการนิเทศภายใน เพราะว่ามีอยู่เป็นเพียงทฤษฎีและหลักการเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทางโรงเรียนยังไม่สามารถดัดแปลงไปสู่การปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความทักษะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ในองค์ประกอบ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารงานทันสมัยจะตื่นตัวในการพัฒนาบุคลากร จัดประชุม สัมมนา อบรม ครูอาจารย์ ในหน่วยงานเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงาน ขององค์การและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน โดยการประชุมก่อนเปิดภาคเรียนเป็นวิธีการที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ต้องมีการวางแผน สลับซับซ้อน ได้ผลการประชุมก่อนเปิดภาคเรียนตามที่ตั้งไว้ สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สามารถนำข้อสรุปจากการประชุมนำไปปฏิบัติได้ ทุกคนมีความพึงพอใจ (เจนฉา แหม่ม ประเสริฐ, 2535 : 7) ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 38) สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโดยใช้วิธีการประชุมเป็นวิธีการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะการประชุมเป็นวิธีการนิเทศที่ทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกัน ในวาระเดียวกัน มีโอกาสวางแผนการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้วิธีการการนิเทศภายในด้วยการจัดประชุมอยู่สม่ำเสมอ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์กิจกรรมการนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 ก : 3) พบว่า โรงเรียนทั่วประเทศจัดกิจกรรมนิเทศภายใน โดยใช้การประชุมชี้แจงมากถึงร้อยละ 92.99

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ถ้าได้พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีการปฏิบัติการผลิตสื่อ เครื่องมือร่วมกับครูอาจารย์ อย่างจริงจังและต่อเนื่องให้เพียงพอต่อความต้องการ ความจำเป็นของโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างเพียงพอ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ก : 3) ได้สรุปว่าการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีความรู้ ทักษะ และเจตคติต่องานนั้น ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา อบรมและฝึกฝนอยู่เสมอ เพราะการสร้างและเลือกใช้เครื่องมือถูกต้องเหมาะสม จะช่วยให้ทราบปัญหาที่แท้จริงได้

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏ องค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การประชุมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ และแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การสัมมนา การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ วัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่มีต่อสภาพการนิเทศภายใน ในงานวิจัยสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ขัดแย้งกับ สงวน สุวรรณรัตน์ (2534 : 115) พบว่า วิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ไม่แตกต่างกัน และธานี ชิงวัฒนา (2532 : 216) พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ มีบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นต่างกันไปด้วย ดังที่ ธงชัย สันติวงษ์ (2519 : 430) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีบทบาทหรือตำแหน่งต่างกัน จะรับรู้และตีความข้อมูลข่าวสารต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร ศรีสอาด (2533 ช : 45) ที่ว่า การปฏิบัติงานตามตำแหน่งและบทบาทที่ต่างกัน ทำให้คนมีความคิดเห็นต่างกันได้ ส่วน สว่าง เรื่องจิระอุไร (2530 : 112) ย้ำว่า ผู้บริหารมุ่งภารกิจด้านนโยบาย ส่วนครูมุ่งงานนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจตรงกันได้ จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์แตกต่างกันดังกล่าว

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าผู้บริหารโรงเรียนหาทางส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียน ไม่ควรให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นำการนิเทศภายในเพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้ และควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนด้วยกันและครูอาจารย์ เพื่อจะได้รูปแบบการดำเนินงานที่ดีในแนวเดียวกัน ส่งเสริมขวัญกำลังใจให้เกิดความร่วมมือมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้งานอื่น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ไปด้วย ดังที่ ธีรวุฒิ ประทุมพนพรรัตน์ และคนอื่น ๆ (2533 : 10 - 11) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นการร่วมมือกันโดยใช้ความรู้ความสามารถของครูและผู้นิเทศภายใน

โรงเรียนเพื่อปรับปรุง และนอกจากจะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้ว จะลดปัญหาด้านต่าง ๆ ให้หมดไป การดำเนินงานอื่น ๆ ก็จะบรรลุตามเป้าหมายไปด้วย

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏว่า

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพโรงเรียนก้นคันและไม้ก้นคัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วินัย สามเมือง (2531 : 67) ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนก้นคันและไม้ก้นคัน มีระดับขวัญในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จานงค์ เวชประสิทธิ์ (2535 : 84) ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนก้นคัน และไม้ก้นคันมีปัญหาในการบริหารบุคลากรไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องที่ก้นคันและไม้ก้นคัน มีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เพราะต้องปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในทั้งห้าขั้นตอน ทุกโรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. 2534 : 109) ประกอบกับการติดต่อสื่อสารสามารถกระทำได้รวดเร็วทั่วถึง มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ทุกโรงเรียนได้รับอย่างเป็นธรรมตามปริมาณงานและข้อมูลจำนวนนักเรียน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนก้นคันและไม้ก้นคัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ ถ้าหากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้จัดสรรอัตราค่าบุคลากรให้ทุกโรงเรียนได้รับ ตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด และกระจายอัตราค่าจ้างให้ทุกโรงเรียนอย่างเป็นธรรม จัดให้มีการอบรมสัมมนา ให้ความรู้แก่ครูอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ดังที่ ภิญโญ สาคร (2517 : 443) กล่าวว่า การฝึกอบรมจะทำให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา และเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการทำงาน ช่วยให้บุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยงาน

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน และขนาดตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏว่า องค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ

การปฐมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทักษะของผู้บริหารที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกัน

ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนขนาดที่มีห้องเรียนขนาดต่ำกว่า 10 ห้องเรียน ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนมีภาระหน้าที่มาก ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องทำหน้าที่คือทำการสอนอยู่ตลอดเวลา ต้องประจำชั้นและสอนทุกกลุ่ม ประสพการณ์และจะต้องมีภาระอื่น ๆ เช่นเป็นครูวิชาการโรงเรียน ครูวิชาการประจำกลุ่ม ประสพการณ์ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน เป็นเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่นโครงการอาหารกลางวัน โครงการห้องสมุดโรงเรียน โครงการประชาธิปไตย โครงการสหกรณ์โรงเรียน และอีกมากมาย จึงไม่ค่อยมีเวลาในการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดห้องเรียน 10 ห้องเรียนขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบนิเทศภายในโรงเรียน มีเวลาว่างจากการมีครูหมุนเวียนการสอน จึงทำให้มีเวลาว่างที่จะต้องดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้ ทำให้โรงเรียนที่มีขนาดห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้องเรียน ผู้บริหารไม่ค่อยมีเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรชัย พรหมบุตร (2538 : 88) ศึกษาพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่จะปฏิบัติการณ์นิเทศภายในโรงเรียนเอง แต่ผู้บริหารมีภารกิจมาก จึงไม่ค่อยได้ปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ได้เท่าที่ควร

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ ถ้าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมอบหมายภาระหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียนให้ครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอนที่คนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 8) จึงได้กำหนดแนวทางดำเนินงาน ในการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้โรงเรียนทุกขนาด มีสภาพการบริหารเป็นไปในทางเดียวกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามสภาพและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏว่า

4.1 ครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพโรงเรียนก้นคันธาร และไม่ก้นคันธาร มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกันผลการวิจัยของ รุ่งโรจน์ ศรีนวลละออง (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท มีระดับขวัญในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทน์ เวชประสิทธิ์ (2535 : 84 - 85) ศึกษาพบว่า ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนก้นคันธารและไม่ก้นคันธาร มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ได้นำวิธีนิเทศทางไกลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากร โดยและจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เพื่อแจกจ่ายแก่โรงเรียน ตลอดจนให้บริการทางด้านโสตทัศนอุปกรณ์ ประกอบกับปัจจุบันโรงเรียนได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานตามระเบียบกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในที่ต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถ่ายทอดความรู้ต่อกัน สอดคล้องกับ พันธ์ หับนาคินทร์ (2524 : 87) กล่าวว่า ครูอาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ร่วมประชุมอบรมหรือได้รับชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะการฝึกอบรมตามโครงการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสรับรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ทำให้ครูอาจารย์ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนก้นคันธารหรือไม่ก้นคันธาร มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ หากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จัดการบริหารทางด้านข่าวสารให้สะดวก รวดเร็วทั่วถึง ส่งเสริมระบบกลุ่มโรงเรียนรหัสกลุ่มโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ มีบุคลากรเพียงพอแก่การปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกคล่องตัว ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์ร่วมกันจัดทำแผนงานและโครงการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดย ส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบปรากฏว่า องค์ประกอบที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การสาธิตการสอน การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน. และที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนิ ชิงวัฒนา (2532 : 174) ศึกษาพบว่า ครู อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยส่วนรวมแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ทวีชัย คำภักดี (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ครูอาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่าง กัน ทัศนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าครูวิชาการโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดห้องเรียนตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป มีเวลาว่างมากกว่าครูวิชาการโรงเรียนที่มีขนาดห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้องเรียน มีเวลามากกว่าสามารถศึกษาหาความรู้นอกเหนือจากเอกสารที่โรงเรียนมี สามารถค้นคว้าจากแหล่งอื่น ๆ ครู วิชาการโรงเรียนที่มีห้องเรียนตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป มีเวลามากกว่า ทำให้คณะกรรมการกลุ่ม โรงเรียนและผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนได้มอบภาระหน้าที่ให้รับผิดชอบเป็นครูวิชาการประจำศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้เข้ารับการอบรม สัมมนา เพิ่มเติมนอกจากครูวิชาการโรงเรียนในโรงเรียนที่ มีห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้องเรียน และนอกจากนี้โรงเรียนที่มีขนาดห้องเรียนตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้น ไปมีจำนวนครูอาจารย์มากกว่า จึงทำให้มีการเสนอแนะคิดและการแสดงออกที่มากกว่า โรงเรียนที่มี ขนาดห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้องเรียน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ถ้าได้พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีการปฏิบัติ การผลิตสื่อ เครื่องมือร่วมกับครูอาจารย์ อย่างจริงจังและต่อเนื่องให้เพียงพอกับความต้องการ ความ จำเป็นของโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรได้จัดสรรงบประมาณเพื่อ ใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างเพียงพอ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ค : 3) ได้สรุปว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมี ความรู้ ทักษะ และเจตคติต่องานนั้น ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาอบรมและฝึกฝนอยู่เสมอ ถ้าหาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้จัดสรรอัตรากำลังบุคลากรให้ทุกโรงเรียนได้รับตามเกณฑ์ที่

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด และกระจายอัตรากำลังให้ทุกโรงเรียนอย่างเป็นธรรม จัดให้มีการอบรมสัมมนา ให้ความรู้แก่ครูอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ดังที่ ญญ โสธร (2517 : 443) กล่าวไว้ การฝึกอบรมจะทำให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา และเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการทำงาน ช่วยให้บุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ให้ความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ มีความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างจริงจัง
2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และกลุ่มโรงเรียน ควรกำกับ ติดตามและ ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นไปตามขั้นตอนและต่อเนื่องสม่ำเสมอ
3. ควรจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนในรูปแบบของการนิเทศ เป็นกลุ่มให้มากขึ้นแต่ละระดับ เพราะจะช่วยให้ประหยัคทรัพยากรในการนิเทศและทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับการนิเทศตรงกัน เข้าใจตรงกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมรับ ผิดชอบในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในทุกขั้นตอน ตลอดจนกำหนดแผนงานโครงการ นิเทศภายในโรงเรียน
5. ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณ สื่อ เครื่องมือ ที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน นิเทศภายในโรงเรียน
6. ควรดำเนินการควบคุม กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นไป ตามรูปแบบ ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาหารูปแบบ เทคนิคและวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพและขนาดของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของครูอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในมาตรฐานงานวิชาการ เรื่องการจัดการนิเทศอย่างเป็นระบบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ น้ำเพชร. วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- กล้า รองขาว. “การแก้ปัญหาและการตัดสินใจในโรงเรียนประถมศึกษา”, ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาชีพอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9-15. หน้า 958. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2528.
- การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. สำนักงาน. แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2540.
นครราชสีมา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. 2539.
- รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีงบประมาณ 2539.
นครราชสีมา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. 2540.
- การประถมศึกษาอำเภอปากพนัง. สำนักงาน. แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2540. ปากพนัง :
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง. 2539.
- รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีงบประมาณ 2539.
ปากพนัง : สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง. 2540.
- การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. สำนักงาน. การศึกษาความเข้าใจในการนิเทศการศึกษาของ
ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
สมุทรปราการ. สมุทรปราการ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. 2532.
- เกษม น้อยชาติ. การศึกษากฎปฏิบัติงานตามประมวลการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติ รวยการ. การนิเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารเชิงรุกของศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่ม
โรงเรียน. กระบี่ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ม.ป.ป.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. การกำกับ ดูแลและนิเทศ. กรุงเทพฯ : สำนัก
งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530.
- การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กุรุตภาสาดพร้าว. 2530.
- การนิเทศภายในโรงเรียน เล่ม 1 : หน่วยศึกษานิเทศก์. สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529.

- _____ การประถมศึกษาเพื่อป้องกันในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528.
- _____ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ.2525-2534. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป.
- _____ คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526.
- _____ คู่มือการบริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534.
- _____ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2528.
- _____ ชุดกระบวนการนิเทศ เล่ม 1-5. ม.ป.ท., 2528.
- _____ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 3 โครงการปรับปรุงสำนักงานคณะกรรมการการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สามเจริญการพิมพ์, 2528.
- _____ ชุดเทคนิคการนิเทศ. เล่ม 1-4. ม.ป.ท., 2528.
- _____ บันทึกประจำวัน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2532.
- _____ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยและประเมินประสิทธิภาพของการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาพลาคพร้าว, 2527.
- _____ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2535.
- _____ คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู พ.ศ.2528. กรุงเทพฯ : แผนกช่างศิลป์ โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร, 2528.
- _____ โครงการรับความช่วยเหลือ, สำนักงาน. การกำกับ ติดตาม นิเทศ และการประเมินผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.
- _____ ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528.

- จำนงค์ เวทย์ประสิทธิ์. การศึกษาค้นคว้าการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหา
 วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง ปิ่นทอง. “การนิเทศภายในโรงเรียน,” มิตรครู, 26(9) : 14-17; 15 พฤษภาคม 2527.
- ชลอ จันทรงกุล. บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง. วิทยา
 นิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ชัดเจน ไทยแท้. สภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ขารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ. 2524.
- ขำนิ ยิ่งวัฒนา. การศึกษากิจการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- จิรวรณ บุญเกียรติ. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถม
 ศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 ทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.
- เคื่อนใจ แก้วโอภาส และคนอื่นๆ. ชุดฝึกอบรมการนิเทศการศึกษาเรื่องการวางแผนและการกำหนด
ทางเลือก. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง
 ชาติ, 2526. อัดสำเนา. (เอกสาร สน. ที่ 2/2529).
- ฉวิต วรณปะเก. ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2524. อัดสำเนา.
- ทวีชัย คำภักดิ์. ปัญหาการนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มหาสารคาม, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุศลย์. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : องค์กรศิลปการพิมพ์.
 2527.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุศลย์ และธรรมราช โชติบุญชู. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท
 เอส เอ็น เอ็ม จำกัด. ม.ป.ป.

นิตยา ปรีชาหาร. การจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา

นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและงานนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พินเณศ. 2523.

นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

————— การนิเทศภายในโรงเรียนและการนิเทศแบบคลินิก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

นิภา ศรีไพโรจน์. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด, 2527.

บุญส่ง เชื้อนาคา. การศึกษานิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.

ประชา สิกขปัญญา. การปฏิบัติงานจริงในการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายและการวางแผน. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์. 2528.

ประศึก ผ่องแผ้ว. การศึกษาค้นคว้าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

ประสงค์ เทพศิริ. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531. ถ่ายเอกสาร.

ประสงค์ ตั้งชะไข. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

ประสิทธิ์ พรหมตัน. “การประยุกต์ใช้วิธีการนิเทศแบบคลินิกในโรงเรียนประถมศึกษา”, สารพัฒนาหลักสูตร. 59 : 14; กุมภาพันธ์ 2530.

ประหยัด หาสิตะพันธ์. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชานิเทศการศึกษา ระดับปริญญาโท. ม.ป.ท., 2528. อัดสำเนา.

- ปรีชา คัมภีรปกรณ และวิจิตร ศรีสยาม. “การประสานงานและนิเทศงาน,” ในเอกสารการสอนชุด
วิชาศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9-15, หน้า 1292-1293. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา. การประถมศึกษาและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา และสุทิน นิยมพลับ. เส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วีรพงษ์
 การพิมพ์, 2528.
- เผ้ว รุจิรนนทบุตร. การศึกษาระบบการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2529.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์, 2529.
- ไพโรจน์ พัทธกิจทวยหาญ. “รูปแบบงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน กรณีโรงเรียนเวียงเจดีย์
 วิทยา อำเภอสว่าง จังหวัดสุพรรณบุรี,” สารพัฒนาหลักสูตร. 84 : 10-13; มีนาคม 2532.
- ไพโรจน์ ส่งทอง. การศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะ ธาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศ.ส.การพิมพ์, 2523.
- การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2514.
- เมธี ปิณฑานนท์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธกิจอักษร, 2525.
- รุ่งโรจน์ ศรีนวลละออง. ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการ
 พิมพ์, 2524.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะ
 ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

- เอกสารการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนระดับสูง รุ่นที่ 11 เรื่องการนิเทศภายใน.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- วัชรินทร์ แสงศัพท์. สภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร, การอุจณา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา ธีระกุล. การนิเทศการศึกษา,
สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์, 2520.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น
พิมพ์ครั้งที่ 1 สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์, 2523.
- วิจิตร ศรีตยาน และคนอื่นๆ. เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-4. นนทบุรี :
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524.
- วินัย สามเมือง. วิทยุของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินญา
ณินท์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา.
- วินัย. ตะสิดิย์. สำนวนการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ใน
เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- วีระพล สุวรรณนันท. กระบวนการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประยูรวงศ์, 2530.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, 2523.
- สงัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2529.
- การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ กรุงเทพฯ: มิตรสยาม, 2529.
- การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ . พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2529.
- “การสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศศึกษาในประเทศไทย,”
วิจัยสมเทศ. 8(93) : 25-41; มิถุนายน 2531.
- สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตราทร. คู่มือสอบ สอบ.ปจ. ขช.ปจ. หน.ปจ. / ก. ขช.หน.ปจ. / ก.
อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคู่มือปฏิบัติการ สปจ. สปจ. / ก. และโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. นครสวรรค์ : วิสุทธิการพิมพ์, 2529.
- สมบูรณ์ วรรณภาพ. หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เกษมบรรณกิจ, 2521.
- สมพงศ์ จินา. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปรินญาณินท์ กศ.ม.สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. ถ่ายเอกสาร.

สมพร สุขเกษม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษากายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 5.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

สมมาตร แก้วลาข. การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2528. อัดสำเนา.

สมาน อัสวภูมิ. “ภารกิจที่ต้องทำในการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนในอนาคต,” สาร
พัฒนาหลักสูตร. 56: 11-17 ; พฤศจิกายน 2529.

สวาท แสงมณี. การศึกษานิเทศการศึกษากายของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.

สอาด ศศิธรรมาส. “การนิเทศปฏิบัติการสอน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 65: 23-32; สิงหาคม 2530.

สันต์ ธรรมปาฐ. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์, 2521.

สาย ภาณุรัตน์. “การนิเทศการศึกษาคืออะไร,” คู่มือการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
แผนกการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511.

ลีปพนธ์ เกตุทัต. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.

สุกิจ สุวานิช. “เทคนิคการนิเทศการศึกษา,” สารพัฒนาหลักสูตร. 53: 19; พฤศจิกายน 2529.

สุโขทัยธรรมาริราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน เล่มที่ 2
หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เรืองแสงการพิมพ์, 2526. เอกสารการสอน
ชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2527.

สุนทร ไคตมี. การจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

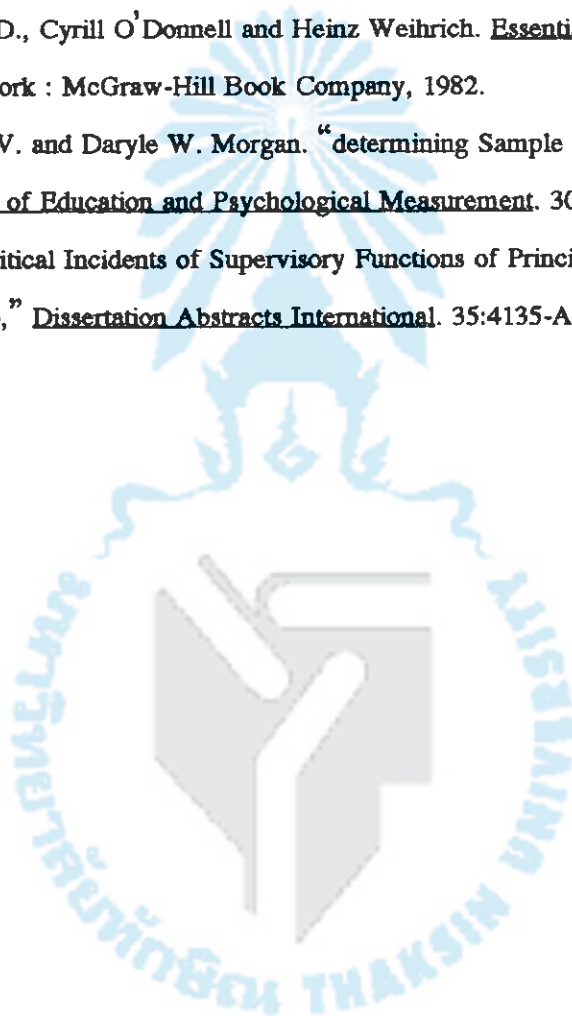
สุพิชญา วีระกุล กาญจนนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร (วีระกุล) วรุตบางดูร. การนิเทศการศึกษา, พิมพ์
ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.

สุรัฐ ศิลาปอนันต์. “หลักและกระบวนการบริหาร,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหาร
การศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-5. หน้า 93 - 112. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาริราช, 2523.

เสาวภา เชาว์ชากร . การจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง. สังกัด
กองมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

- หวน พันธุพันธ์. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2528.
- อรนันท์ โพธิ์หน่อทอง. “ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทอย่างไรในการนิเทศภายในโรงเรียนของตน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา” นิตยสารท้องถิ่น. 27(4) : 69-70; เมษายน 2530.
- อวยพร ต้นสกุล, “การบริหารงานนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 88: 30-32; กรกฎาคม 2532.
- อาคม จันทรสุนทร. “การนิเทศภายในโรงเรียน,” มิตรครู, 21(17) : 36-38 ; 15 กันยายน 2522.
- เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาสัมมนาทางการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.
- Best, Johmm W. Research in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1977.
- Briggs, Thomas Henry and Joseph Justman. Improving Instruction through Supervision. New York : MacMillan Company, 1952.
- Burton, William H. and Leo J. Bruckner. Supervision. New York : Appleton Century-Croft, 1974.
- Campbell, Jonald F. and Others. Introduction to Educational Administration. 5th ed. Boston : Allyn and Bacocon, 1977.
- Ferrguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 3 rd ed.
New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Dictionary of Education. 3Rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Gulick. Juther. “notes on the Theory of Organization,” Pappers on the Science of Administration. p. 13. New York : Institute of Public Administration. Columbia University, 1936.

- Jeran, Danial. "Role Expectation of Elementary School Supervisors in Open Space School which Emphasis Team Teaching and Individualized Instruction," Dissertation Abstracts International. 36:694-695-A; August, 1975.
- Khali, Iggat A. "Duties and Responsibilities of Elementary and Preparatory School Principals in Jordan," Dissertation Abstracts International. 36:3255-A; December, 1957.
- Koontz, Harold D., Cyril O'Donnell and Heinz Weihrich. Essential of Management. 3rd id. New York : McGraw-Hill Book Company, 1982.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 30:607-610, 1970.
- Lee, Bill D. "Critical Incidents of Supervisory Functions of Principals in Southeastern New Mexico," Dissertation Abstracts International. 35:4135-A; January 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 2301 (บท)/1003

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหัวไทร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายบรรลือ เรืองศิษฐ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้ต้องการมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ดังนี้

ดร.อาคม วัดไรสง ประธานกรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ คอบแบบสอบถาม เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

บัณฑิตวิทยาลัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นิสิต

ผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัดไรสง

(ดร.อาคม วัดไรสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (074) 313153

ที่ ทม 2301 (บท)/1003

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

20 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายบรรลือ เรืองศิษฐ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้ต้องการมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ดร.อาคม วัคโรตง ประธานกรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลไปใช้ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปากพนัง

บัณฑิตวิทยาลัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

อาคม วัคโรตง

(ดร.อาคม วัคโรตง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (074) 313153

(สำเนา)

ที่ ศษ 1125.02/2541

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง
ถนนชายทะเล อำเภอปากพนัง 80140

1 ตุลาคม 2540

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ครูใหญ่ / อาจารย์ใหญ่ / ผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงในสังกัด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอบความอนุเคราะห์เพื่อให้ นายบรรลือ เรืองศิษฐ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยทักษิณ ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง พิจารณาแล้วเห็นว่า ผลการวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการบริหารในการจัดนิเทศภายในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาในอนาคต ทั้งการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งของผู้ตอบแต่อย่างใดจึงอนุญาตให้นิสิตผู้นี้ทำการวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

สำหรับการแจกและเก็บแบบสอบถามคืน ขอความร่วมมือให้โรงเรียนช่วยอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน ที่อยู่ในสังกัดตามรายชื่อที่ระบุ และเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้ส่งแบบสอบถามไปยัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง ภายในวันที่ 8 ตุลาคม 2540 เพื่อผู้วิจัยจะนำไปดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้ความอนุเคราะห์ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ประคิษฐ์ หนูทอง

(นายประคิษฐ์ หนูทอง)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร. 517073, 333022

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน

เรื่อง

การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2540

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม
กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2540

2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งเพราะจะ
ทำให้แบบสอบถามใช้การไม่ได้ทั้งฉบับ

3. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามนี้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จะไม่กระทบกระเทือนต่อ
การปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพทางราชการของท่านแต่ประการใด

4. ข้อมูลที่ท่านตอบจะเก็บไว้เป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อหาผลรวมสำหรับการวิจัย
ครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ครั้งนี้เป็นอย่างสูง

นายบรรลือ เรืองศิษฐ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 2

การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความเห็นของท่านเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้กระทำมาแล้ว ขอให้พิจารณาว่า การปฏิบัติงานของท่านแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องแสดงระดับการปฏิบัติงาน 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนระดับน้อย
- 3 หมายถึง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนระดับมาก
- 5 หมายถึง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การปฏิบัติงานกระบวนการ นิเทศภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
0	การสาธิตการสอน						
00	จัดให้มีการสาธิตการสอนเมื่อ ครูต้องการ.....				./....		
	มีการประเมินผลการสังเกต การสอนทุกครั้ง.....			./.....	..		

คำอธิบาย

จากตัวอย่างในข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง 4 ของระดับการปฏิบัติงาน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีการสาธิตการสอนเมื่อครูต้องการอยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างในข้อ 00 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง 3 ของระดับการปฏิบัติงาน หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการประเมินผลการสังเกตการสอนทุกครั้งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามกระบวนการ นิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
	1. การประชุมก่อนเปิดเรียน						
1	การวางแผนการประชุม						
2	การจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก						
3	การเตรียมเอกสารและข้อมูล						
4	การเตรียมบุคลากร						
5	การดำเนินการจัดประชุม						
6	การประเมินผล						
	2. การปฐมนิเทศ						
7	การวางแผนการปฐมนิเทศ						
8	การจัดทำเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ						
9	การดำเนินการจัดปฐมนิเทศ						
10	การประเมินผล						
	3. การให้คำปรึกษาแนะนำ						
11	การวางแผนในการให้คำปรึกษาแนะนำ						
12	มีการชมเชยในการให้คำปรึกษาแนะนำ						
13	มีการสอบถามในการให้คำปรึกษาแนะนำ						
14	มีการเสนอแนวทางแก้ไขในการให้ คำปรึกษาแนะนำ						
15	มีการยกตัวอย่างในการให้คำปรึกษาแนะนำ						

ข้อที่	การปฏิบัติงานกระบวนการ นี้เทศภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
	4. การอบรม						
16	การวางแผนในการจัดอบรม						
17	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ อบรม						
18	การเตรียมการอบรม						
19	การดำเนินการอบรม						
20	การประเมินผลการอบรม						
21	การปรับปรุงแก้ไขหลังการอบรม						
	5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ						
22	การวางแผนการประชุม						
23	การจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก						
24	การเตรียมเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ						
25	การเตรียมบุคลากร						
26	การดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ						
27	การประเมินผล						
	6. การสัมมนา						
28	การวางแผนในการสัมมนา						
29	การเชิญวิทยากร						
30	การเตรียมสถานที่และเอกสารข้อมูล						
31	การดำเนินการจัดการสัมมนา						
32	การสรุปผลจากการสัมมนา						

ข้อที่	การปฏิบัติงานกระบวนการ นิตะภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
33	การประเมินผลจากการสัมมนา						
34	การประเมินผลการทำงานหลัง การสัมมนา						
	7. การระดมความคิด						
35	การวางแผนในการระดมความคิด						
36	การ เสนอประเด็นพิจารณาของผู้ ดำเนินการ						
37	การร่วมกิจกรรมของสมาชิก						
38	การรวบรวมข้อเสนอแนะ						
39	การนำเสนอข้อมูล						
	8. การสาธิตการสอน						
40	การวางแผนเตรียมการสอน						
41	การปฏิบัติการสาธิต						
42	การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอน						
43	การประเมินผล						
	9. การให้ศึกษาเอกสารทาง วิชาการ						
44	การวางแผนในการให้ศึกษาเอกสาร ทางวิชาการ						
45	การศึกษานเอกสารทางวิชาการ						

ข้อที่	การปฏิบัติงานกระบวนการ นิเทศภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
46	การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ						
47	การประเมินผล						
48	การสรุปข้อมูล						
	10. การสนทนาทางวิชาการ						
49	การสำรวจปัญหาและความต้องการ						
50	การเลือกผู้นำสนทนาทางวิชาการ						
51	การปฏิบัติการ						
52	การประเมินผล						
	11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน						
53	การสร้างข้อตกลงในการเยี่ยมนิเทศ ชั้นเรียน						
54	การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน						
55	การวิเคราะห์ผลการเยี่ยมนิเทศ ชั้นเรียน						
56	การปรับปรุงการทำงาน						
	12. การศึกษาดูงาน						
57	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ดูงาน						
58	การวางแผนประสานงานกับหน่วย งานที่จะไปดู						
59	การกำหนดให้หน่วยงานนั้นบรรยาย สรุปให้ฟัง						

ข้อที่	การปฏิบัติงานกระบวนการ นิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
60	การใช้เวลาในการดูงาน						
61	การสรุปงานที่ไปดู						
62	การนำข้อสรุปที่ไปดูมาปรับปรุงงาน						
	13. การสังเกตการสอน						
63	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้สอนกับผู้นิเทศ						
64	การปรึกษาหารือและการเตรียมแผน การสอน						
65	การสังเกตการสอน						
66	การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน ร่วมกัน						
67	การปรับปรุงการสอน						
	14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ						
68	การกำหนดปัญหา/ความต้องการ						
69	การกำหนดจุดมุ่งหมายและการดำเนินการ						
70	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า						
71	การวิเคราะห์สรุปและรายงานผล						
72	การทดสอบ/แก้ไขปรับปรุง						

ข้อที่	การปฏิบัติงานกระบวนการ นิเทศภายใน ของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
	15. การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ						
73	การกระตุ้นให้ครูเขียนเอกสาร/ บทความทางวิชาการ						
74	การให้บริการครูเขียนเอกสาร/ บทความทางวิชาการ						
75	การเผยแพร่เอกสาร/บทความทาง วิชาการ						
76	การสนับสนุนให้ก้าวหน้าใน วิชาชีพ						
	16. การจัดนิทรรศการ						
77	การเตรียมการดำเนินการจัด นิทรรศการ						
78	การปฏิบัติงานจัดนิทรรศการ						
79	การพัฒนาตนเองในการจัด นิทรรศการ						
80	การประเมินผลในการจัด นิทรรศการ						

ตอนที่ 3

คำชี้แจง

โปรดระบุปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ตามประเด็นต่าง ๆ ที่ให้ไว้ข้างล่างนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

2. การปฐมนิเทศ

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

3. การให้คำปรึกษาแนะนำ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4. การอบรม

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

6. การสัมมนา

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

7. การระดมความคิด

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

8. การสาธิตการสอน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

๑. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

10. การสนทนาทางวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

11. การเขียนนิเทศชั้นเรียน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

12. การศึกษาฐาน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

13. การสังเกตการสอน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

15 . การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

16. การจัดการทรัพยากร

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก

ตาราง 11

ตาราง 11 ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
เป็นรายชื่อ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การประชุมก่อนเปิดเรียน				
1.	การวางแผนการประชุม	3.6881	0.7900	มาก
2.	การจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.6606	0.7356	ปานกลาง
3.	การเตรียมเอกสารและข้อมูล	3.7248	0.7184	มาก
4.	การเตรียมบุคลากร	3.8073	0.7002	มาก
5.	การดำเนินการจัดประชุม	3.7615	0.6925	มาก
6.	การประเมินผล	3.4679	0.7274	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.6850	0.7274	มาก
การประชุมนิเทศ				
7.	การวางแผนการประชุมนิเทศ	3.4404	0.6996	ปานกลาง
8.	การจัดทำเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ	3.2752	0.6922	ปานกลาง
9.	การดำเนินการประชุมนิเทศ	3.3303	0.6674	ปานกลาง
10.	การประเมินผล	3.3119	0.6898	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.3394	0.6873	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การให้คำปรึกษาแนะนำ				
11.	การวางแผนในการให้คำปรึกษาแนะนำ	3.5138	0.7652	ปานกลาง
12.	มีการชมเชยในการให้คำปรึกษาแนะนำ	3.5688	0.7499	ปานกลาง
13.	มีการสอบถามในการให้คำปรึกษาแนะนำ	3.6330	0.7285	ปานกลาง
14.	มีการเสนอแนวทางแก้ไขในการให้คำปรึกษา แนะนำ	3.5505	0.8106	ปานกลาง
15.	มีการยกตัวอย่างในการให้คำปรึกษาแนะนำ	3.5229	0.8004	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5578	0.7709	ปานกลาง
การอบรม				
16.	การวางแผนในการจัดอบรม	3.1468	0.8145	ปานกลาง
17.	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดอบรม	3.0826	0.8512	ปานกลาง
18.	การเตรียมการอบรม	3.1651	0.8768	ปานกลาง
19.	การดำเนินการอบรม	3.1193	0.8247	ปานกลาง
20.	การประเมินผล	3.0826	0.7469	ปานกลาง
21.	การปรับปรุงแก้ไขหลังการอบรม	3.1376	0.8763	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.1223	0.8317	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การประชุมเชิงปฏิบัติการ				
22.	การวางแผนการประชุม	3.3670	0.9296	ปานกลาง
23.	การจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.2936	0.9359	ปานกลาง
24.	การเตรียมเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ	3.2569	0.8756	ปานกลาง
25.	การเตรียมบุคลากร	3.3211	0.9218	ปานกลาง
26.	การดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.2202	0.8751	ปานกลาง
27.	การประเมินผล	3.1651	0.8554	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.2706	0.8989	ปานกลาง
การสัมมนา				
28.	การวางแผนในการสัมมนา	2.9908	0.8221	ปานกลาง
29.	การเชิญวิทยากร	2.6789	0.8594	ปานกลาง
30.	การเตรียมสถานที่และเอกสารข้อมูล	2.9358	0.8419	ปานกลาง
31.	การดำเนินการจัดการสัมมนา	2.9174	0.8292	ปานกลาง
32.	การสรุปผลจากการสัมมนา	2.8532	0.8588	ปานกลาง
33.	การประเมินผลจากการสัมมนา	2.8807	0.7543	ปานกลาง
34.	การประเมินผลการทำงานหลังการสัมมนา	2.9541	0.8321	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.8873	0.8282	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การระดมความคิด				
35.	การวางแผนในการระดมความคิด	3.5917	0.9183	ปานกลาง
36.	การเสนอประเด็นพิจารณาของผู้ดำเนินการ	3.5413	0.7997	ปานกลาง
37.	การร่วมกิจกรรมของสมาชิก	3.6697	0.8825	ปานกลาง
38.	การรวบรวมข้อเสนอแนะ	3.4862	0.8121	ปานกลาง
39.	การนำเสนอข้อมูล	3.4312	0.7861	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5440	0.8397	ปานกลาง
การสาธิตการสอน				
40.	การวางแผนเตรียมการสาธิตการสอน	3.0275	0.8217	ปานกลาง
41.	การปฏิบัติการสาธิตการสอน	2.9083	0.8771	ปานกลาง
42.	การประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน	3.1376	0.8330	ปานกลาง
43.	การประเมินผล	3.1835	0.8516	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.1376	0.8339	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การให้ศึกษานอกระบบทางวิชาการ				
44.	การวางแผนในการให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.7890	0.6814	มาก
45.	การศึกษาเอกสารทางวิชาการ	3.7798	0.7498	มาก
46.	การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ	3.6055	0.6941	ปานกลาง
47.	การประเมินผล	3.4771	0.7277	ปานกลาง
48.	การสรุปข้อมูล	3.4495	0.7514	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5780	0.7209	ปานกลาง
การสนทนาทางวิชาการ				
49.	การสำรวจปัญหาและความต้องการ	3.7156	0.7709	มาก
50.	การเลือกผู้นำสนทนาทางวิชาการ	3.4679	0.8116	ปานกลาง
51.	การปฏิบัติการสนทนาทางวิชาการ	3.4678	0.7524	ปานกลาง
52.	การประเมินผล	3.3853	0.7566	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5092	0.7729	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การเชื่อมเทคนิคชั้นเรียน				
53.	การสร้างข้อตกลงในการเชื่อมเทคนิคชั้นเรียน	3.3761	0.8691	ปานกลาง
54.	การเชื่อมเทคนิคชั้นเรียน	3.4312	0.8752	ปานกลาง
55.	การวิเคราะห์ผลการเชื่อมเทคนิคชั้นเรียน	3.3028	0.8661	ปานกลาง
56.	การปรับปรุงการทำงาน	3.4679	0.8560	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.3945	0.8666	ปานกลาง
การศึกษาดูงาน				
57.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการดูงาน	2.9450	0.9412	ปานกลาง
58.	การวางแผนประสานงานกับหน่วยงานที่จะไปดู	2.8532	0.9509	ปานกลาง
59.	การกำหนดให้หน่วยงานนั้นบรรยายสรุปให้ฟัง	2.7982	0.9106	ปานกลาง
60.	การใช้เวลาในการดูงาน	2.7156	0.8663	ปานกลาง
61.	การสรุปงานที่ไปดู	2.7156	0.9239	ปานกลาง
62.	การนำข้อสรุปที่ไปดูมาปรับปรุง	2.8349	0.9576	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.7982	0.9251	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การสังเกตการสอน				
63.	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน กับผู้นิเทศ	3.5321	0.9386	ปานกลาง
64.	การปรึกษาหารือและการเตรียมแผนการสอน	3.4862	0.8779	ปานกลาง
65.	การสังเกตการสอน	3.3486	0.8647	ปานกลาง
66.	การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน	3.3303	0.8929	ปานกลาง
67.	การปรับปรุงการสอน	3.4587	0.8979	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.4312	0.8944	ปานกลาง
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ				
68.	การกำหนดปัญหา/ความต้องการ	3.0826	0.9142	ปานกลาง
69.	การกำหนดจุดมุ่งหมายและการดำเนินการ	3.0275	1.0134	ปานกลาง
70.	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	2.9908	0.8574	ปานกลาง
71.	การวิเคราะห์สรุปและรายงานผล	2.9266	0.9690	ปานกลาง
72.	การทดสอบ/แก้ไขปรับปรุง	2.9817	0.9998	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.0018	0.9708	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปฏิบัติ
การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ				
73.	การกระตุ้นให้ครูเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	2.8257	0.9607	ปานกลาง
74.	การให้บริการครูเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ	3.0550	0.9010	ปานกลาง
75.	การเผยแพร่เอกสาร/บทความทางวิชาการ	2.9174	0.9342	ปานกลาง
76.	การสนับสนุนให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ	3.5413	0.9769	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.0849	0.9432	ปานกลาง
การจัดนิทรรศการ				
77.	การเตรียมการดำเนินการจัดนิทรรศการ	3.5138	0.8456	ปานกลาง
78.	การปฏิบัติงานจัดนิทรรศการ	3.5596	0.8100	ปานกลาง
79.	การพัฒนาตนเองในการจัดนิทรรศการ	3.2569	0.8323	ปานกลาง
80.	การประเมินผล	3.4220	0.7490	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.4381	0.8092	ปานกลาง

ภาคผนวก ง

บทคัดย่อ

การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มีนาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพและขนาดแตกต่างกัน และเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 55 คน และครูวิชาการโรงเรียน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 80 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวม และรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นองค์ประกอบ การประชุมก่อนเปิดเรียน อยู่ในระดับมาก

2.ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏว่าองค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การปฐมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การสัมมนา การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสภาพของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวม และรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบปรากฏว่า องค์ประกอบที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การปฐมนิเทศ การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามสภาพของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวม และรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบปรากฏว่า องค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ. ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การสาธิตการสอน การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน. และที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนองค์ประกอบอื่นๆไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน จากแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนได้เสนอปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ทำการนิเทศภายใน ยังขาดความรู้ความสามารถในแต่ละองค์ประกอบ ไม่เข้าใจถึงบทบาทของผู้นิเทศ และจุดเน้นสำคัญ คือ ขาดคู่มือและเอกสารในการศึกษาค้นคว้า

สำหรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนได้เสนอแนะ สรุปได้ว่า ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา ประชุมชี้แจงให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ทำการนิเทศภายใน ตลอดจนครูอาจารย์ในโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน ควรจัดทำคู่มือและเอกสารประกอบการนิเทศภายใน

**A STUDY OF WORK PERFORMANCE IN INTRAMURAL
SUPERVISION PROCESS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
JURISDICTION OF THE PRIMARY EDUCATION OFFICE,
PAK PHANANG DISTRICT, NAKHON SRI THAMMARAT PROVINCE**

**AN ABSTRACT
BY
BANLUE RUANGDIT**

**For Partial Fulfilment of the Requirements of Graduate Course
in Educational Administration,
Thaksin University,
March 1998.**

The study aims to determine the levels work performance in the intramural supervision process of school administrators under the jurisdiction of the Primary Education Office, Pak Phanang District, Nakhon Sri Thammarat Province and to compare the work performances in the opinion of school administrators and teachers in charge of academic affairs working in schools in different condition and size. It is also an attempt to identify problems and hindrances and to provide suggestions regarding improvement of work performance.

The sample used in this study consisted of 55 school administrators and 54 teachers in charge of academic affairs. The data-gathering tool used was a questionnaire consisting of 80 questions with ranking scale. The statistical analysis of the obtained data involved the use of percentage, average, standard deviation and hypothesis t-test.

The findings indicate that :

1. Overall and by specific component, the work performance in the intramural supervision process of school administrators is at moderate level. The only exception is the “pre-semester meeting” component, where the work performance is found to be at high level.

2. Overall, the results of comparison of work performance levels in the intramural supervision process of school administrators in the opinion of school administrators and teachers in charge of academic affairs show a statistically significant difference at .01 level. By specific component, statistically significant differences are found at .01 level in orientation, training, workshops, operational research, writing academic papers/articles and organizing exhibitions. Statistically significant differences exist .001 level in seminars, study tours and observations of teaching. No difference is found in the other components.

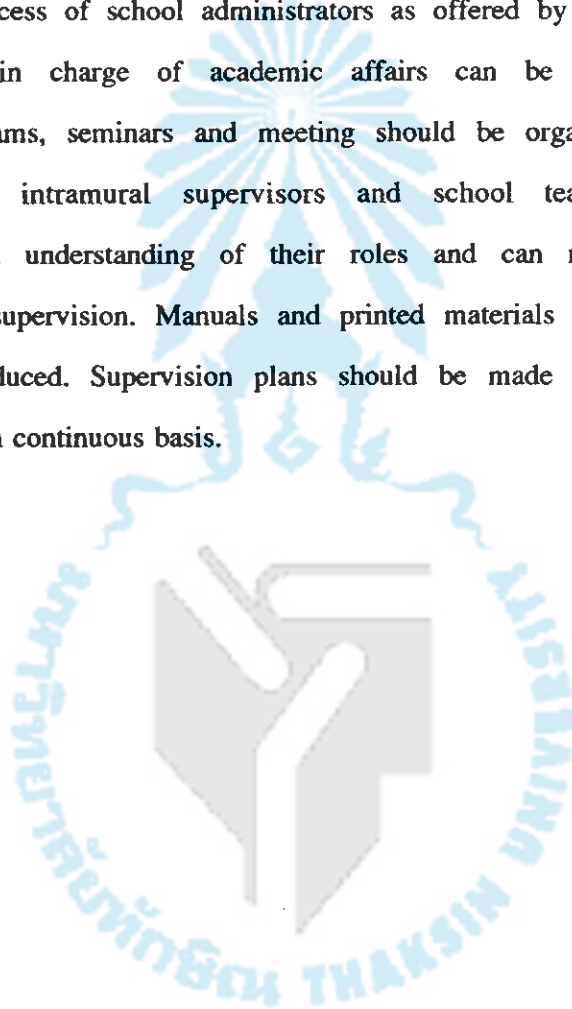
3. Overall and by specific component, the results of comparison of work performance levels in the intramural supervision process of school administrators in the opinion of school administrators on the basis of school condition do not show any difference. On the basis of school size, a statistically significant difference is found overall at .01 level. By specific component, statistically significant differences exist at .01 level in orientation, training, workshops, studying academic papers, observations of teaching and operational research ; and at .001 level in writing academic papers/articles and organizing exhibitions. No difference is found in the other components.

4. Overall and by specific component, the results of comparison of work performance levels in the intramural supervision process of school administrators in the opinion of teachers in charge of academic affairs on the basis of school condition do not show any difference. On the basis of school size, a statistically significant difference is found overall at .01 level. By specific component, statistically significant differences exist at .001 level in providing consultations, training, operational research, writing academic papers/articles and organizing exhibitions. Statistically significant differences are found at .01 level in : teaching demonstrations, class visits and supervisions and study tours ; and at .05 level in seminars and workshops. No difference is found in the other components.

Problems and hindrances in implementing the intramural supervision process of school administrators have been identified by means of open-ended questionnaire completed by school administrators and teachers in charge of academic affairs. The findings can be summarized as follows. School administrators and intramural supervisors still lack knowledge and competence in each specific

area and do not understand their roles as supervisors. The most critical point is lack of manuals or reference books.

Suggestions regarding improvement of work performance in the intramural supervision process of school administrators as offered by the school administrators and teachers in charge of academic affairs can be summarized as follows. Training programs, seminars and meeting should be organize so that that school administrators, intramural supervisors and school teachers can gain proper knowledge and understanding of their roles and can recognize the importance of intramural supervision. Manuals and printed materials on intramural supervision should be produced. Supervision plans should be made clear and carried out in earnest and on a continuous basis.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายบรรลือ เรืองคิษฐ์
เกิดวันที่ 23 มกราคม พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน 11/2 ซอย 6 หมู่ที่ 3 ถนนชายทะเล ตำบลปากพนังฝั่ง -
ตะวันออก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80140
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษาพิเศษที่ 7 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากพนัง
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2515 -มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปากพนัง อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2517 -ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2519 -ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2524 -ปริญญาการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา
พ.ศ. 2541 -ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกการบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยทักษิณ